

HRVATSKI VOJNIK

BROJ | 703

1. OŽUJKA 2024.

BESPLATNI PRIMJERAK

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUCHNI MAGAZIN // IZLAZI OD 1991. // WWW.HRVATSKI-VOJNIK.HR

**SAMO TIMSKIM RADOM
DOLAZIMO DO KRAJA**

**OD ŠEPURINA DO
MEĐUNARODNOG
SREDIŠTA**

**NEKAD SU IMALI
SAN, DANAS
GA ŽIVE**

**NAJBOLJI VOJNICI
I DOČASNICI U
2023. GODINI**

**RAZGOVOR:
BRIGADIR
TIHOMIR ZEBEC,
ZAPOVJEDNIK
POČASNO-
ZAŠTITNE BOJNE**

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 0 9 2 4
9 1771330150000 3

Foto: Filip KLEN

www.hrvatski-vojn timer.hr

NAKLADNIK: **MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA****Glavni urednik:** Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@moh.hr) // **Zamjenica glavnog urednika:** Vesna Pintarić (vpintar@moh.hr)**Urednici i novinari:** Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com), Ivan Šurbek, Tomislav Vidaković (tomislav.vidakovic@moh.hr), Janja Marijanović Šaravanja (janja.marijanovic@moh.hr)**Lektura / korektura:** Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić // **Fotograf:** Tomislav Brandt (tomislav.brandt@moh.hr)**Grafička redakcija:** Zvonimir Frank (urednik, zfrank@moh.hr), Ante Perko vić // **Marketing:** Mila Badrić Gelo (mbadric@moh.hr), tel: 3784-243; fax: 3784-322**Tisak:** Kerschiffset d.o.o., Ježdovečka 112, 10250 Zagreb // **Adresa uredništva:** Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Illica 256b, 10000 Zagreb, e-mail: hrvojn timer@moh.hr**Odobrava:** Ivana Valentić Mikšić, voditeljica Samostalne službe za odnose s javnošću i izdavaštvo

NEKAD SU IMALI SAN, DANAS GA ŽIVE

Kadetkinje i kadeti Hrvatske vojske napustili su sredinom veljače vojarnu i otišli na teren. Uz ljetne, zimski kampovi najzujbudljiviji su, ali i jedan od ključnih dijelova njihova školovanja, izobrazbe i obuke. Naša ekipa obišla ih je na dvjema lokacijama

[STR. 22]

NASLOVNICU SNIMIO JOSIP KOPI

SADRŽAJ

- 4 VOJARNA "JOSIP JOVIĆ"**
Od Šepurina do međunarodnog središta
- 10 RAZGOVOR**
Kapetan fregate Neven Pejković
- 14 ATVP**
Samo timskim radom dolazimo do kraja
- 20 HVU**
Znanje je moć koja pokreće svijet
- 28 PZB**
Trideset godina bogate povijesti
- 30 RAZGOVOR**
Brigadir Tihomir Zebec
- 34 OSRH**
Najbolji vojnici i dočasnici u 2023. godini
- 40 PROTUZRAČNA OBRANA**
Ostavština Sidewindera
- 48 PODLISTAK**
Radar – najbolji, ali i najskuplji
- 52 GODINA SPORTA**
Olimpijske igre – prvi nastup Hrvata
- 56 PRIČE O DOMOVINSKOM RATU**
Željkov dnevnik
- 58 TREKUTAK SJEĆANJA**
Početak Domovinskog rata
- 64 STRUČNI SEMINAR**
Skrb za hrvatske branitelje razvija se u brojnim smjerovima
- 66 CRTICE IZ HRVATSKE POVIJESTI**
Spomenik hrvatskoj himni

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA).
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2024.
Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Pratite nas i na društvenim mrežama

VOJARNA "JOSIP JOVIĆ"

Instruktorski tim Središta za razvoj vođa "Marko Babić" danas je uspješna kombinacija mladosti i iskustva – od ljudi koji su obukli odoru još 1991., do onih koji su to učinili prije samo nekoliko godina

OD ŠEPURINA DO MEĐUNARODNOG SREDIŠTA

— Tekst: Domagoj Vlahović / Foto: Tomislav Brandt —

Evo, jednom se dogodilo i to da tijekom posjeta Hrvatskog vojnika Središtu za razvoj vođa "Marko Babić" u njemu nema niti jednog polaznika. Sredinom veljače prošla su tri mjeseca od završetka obuke zadnjeg, jedanaestog naraštaja. Idući se tek očekuje u travnju u vojarni "Josip Jović" na Udbini. Međutim, djelatnici Središta i nemaju previše vremena za opuštanje. A to ponajprije vrijedi za dočasnike koji neposredno provode obuku – instruktore. I uoči dolaska dvanaestog naraštaja, nakon gotovo pet stotina obučениh polaznika, pa i prvih iz savezničke (Slovenske) vojske, zanimalo nas je kako zapravo djeluje taj tim. A to nije bio problem. Jer, bili su u vojarni praktički u punom sastavu.

Časnički namjesnik Mato Bjelovarac prvi je dočasnik Središta i naš stalni sugovornik kad pratimo obučne cikluse. Unatoč dugoj karijeri vojnika, s iskustvom gardista – pripadnika legendarne 7. gardijske brigade Puma, sudionika Domovinskog rata i obuke u legendarnim Šepurinama, rad u Središtu čini mu veliko zadovoljstvo. Podsjeća nas na činjenicu da je Središte već pri utemeljenju nazvano *Novim Šepurinama*, što znači da su pred instruktore od samog početka

Da biste bili dobar instruktor, potrebno je s jedne strane imati izvanredne vojničke vještine i znanja u kombinaciji s visokim kriterijima psihofizičke spremnosti. S druge, sve te odlike potrebno je kontinuirano održavati, pa i nadograđivati, a s treće, potrebno je imati želju i motiv, ali i nadarenost da ono što znate možete prenijeti na druge

VOJARNA "JOSIP JOVIĆ"

postavljeni vrlo visoki ciljevi. "Vrlo jednostavno – uzor su i temelj instruktorima Središta "Marko Babić" instruktori i pripadnici koji su radili u Šepurinama i bili utemeljitelji tamošnjeg Središta", kategoričan je Bjelovarac. A to znači da niste instruktor po opisu posla, nego po pozivu. S jedne strane, potrebno je imati izvanredne vojničke vještine i znanja u kombinaciji s visokim kriterijima psihofizičke spremnosti. S druge, sve te odlike potrebno je kontinuirano održavati, pa i nadograđivati. S treće, potrebno je imati želju i motiv, ali i nadarenost da ono što znate možete prenijeti na druge. Kad se Središte utemeljivalo, bilo je jasno da će jezgru instruktora činiti ekipa koja je završila obuku u Šepurinama. No, riječ je o dočasnicima koji su pri kraju vojničke karijere, pa je za sve bilo veliko pitanje hoće li mladi koji ih nasljeđuju moći to ispravno učiniti? Zapovjednici Središta, časnički namjesnik Bjelovarac i drugi stariji instruktori zato su otpočetka počeli razvijati sustav kojim će kroz obuku prepoznati potencijalne instruktore, a potom ih provesti kroz obuku za instruktore. I tako dobiti nove i stručne djelatnike. Jesu li u tome uspjeli? Vjerujemo da jesu: u to smo se uvjerali tijekom sati i sati promatranja obuke proteklih naraštaja, razgovarajući, slušajući dojmove polaznika...

NOSITI PRESTIŽNU OZNAKU

Instruktorski tim Središta za razvoj vođa "Marko Babić" danas je kombinacija mladosti i iskustva – od ljudi koji su obukli odoru još 1991., do onih koji su to učinili prije samo nekoliko godina. "Dok tijekom obuke tražimo i razvijamo vođe, tražimo i razvijamo instruktore. Jer instruktori su vođe. U većini slučajeva potencijalni instruktor primjećuje se vrlo brzo, ne samo po načinu na koji prolazi obuku nego i po pristupu obuci i samom činu vođenja", objašnjava Bjelovarac. Da bi netko postao instruktor, potrebno je zadovoljiti i formalne uvjete, te i sam imati želju nositi oznaku Središta. A ta želja mora biti velika, jer poziv traži puno odricanja, živi se 24 sata dnevno i ne ostaje vam puno vremena za privatni život. "Radimo s polaznicima, ali radimo i na sebi, da bismo bili još bolji", zaključuje prvi dočasnik.

Svakako treba istaknuti da se dio te pripreme provodi na engleskom jeziku – u skladu s planom po kojem će Središte imati sve više stranih polaznika. Mladi instruktori kao što su desetnici Nikola Sertić i Valentin Glogovac tečno govore engleski, a obučeni su i da kvalitetno iznose prezentacije kolegama, ali i polaznicima. Elokventnost je važan dio vještine prenošenja znanja

Dakle, kako bismo vidjeli neke od načina na koje se obučavaju novi instruktori Središta, te kako se stari pripremaju za obuku, obišli smo vojarnu po radnim točkama, baš kao kad na njima budu polaznici Obuke za razvoj vođa. Prva etapa gotovo je uvijek jednaka: višenamjenski toranj, impresivna građevna konstrukcija s golemim hrvatskim grbom i natpisom Znoj šteti krv. Dočekuje nas nadnarednik Hrvoje Čavić. Njegova priča vrlo je zanimljiva – iskusan je dočasnik, u HV-u još od 1995. godine. Dugo je bio pripadnik Gromova, da bi 2019. došao na prvu pilot-obuku u Središtu, bio među polaznicima koji su probili led. I ne da je učinio samo to nego je bio i najbolji polaznik! Naravno, takav učinak odmah je privukao pozornost djelatnika koji su željeli da im postane kolega, te su dobili pozitivan odgovor. Čavićeva karijera dobila je novi zamah i sam kaže da uživa u svojem instruktorskom poslu. Promatramo ga dok u društvu stožernog narednika Davora Horvata priprema debelo mornarsko uže koje služi za penjanje i spuštanje po kosini tornja. Potrebna je vještina u vezivanju čvorova, ali i postavljanju svih mogućih osigurača. "Uoči obuke na tornju moramo pripremiti svaki detalj, od dokumentacije preko opreme pa nadalje, ali prije svega moramo pripremiti sami sebe te provjeravati jedan drugoga", objašnjava nam Čavić.

KOSINA ILI GLATKI ZID?

I on i Horvat vrlo su vješti u penjanju, a inzistiraju i na održavanju tjelesne spremnosti, jer: "Od polaznika ne očekujemo ništa što ne možemo izvesti sami." Nadnarednik dodaje i da kao instruktor nastoji imati individualni pristup. Treba li nešto dodatno objasniti, pa i više puta osobno pokazati, to instruktoru ne smije biti teško. Jednak pristup imaju i pri radu s tanjom užadi za spuštanje niz toranj (*repelling*), kao i s opremom za penjanje po alpinističkoj stijeni. U svakom slučaju, koliko je višenamjenski toranj zahtjevan vidite tek kad se popnete na njega. Da biste bez penjačkih vještina došli na dvanaest metara visok vrh, potrebno je rabiti stube i vatrogasne ljestve. Ono što je najzanimljivije jest kosina za penjanje s pomoću mornarskog užeta, nakošena pod kutom od otprilike 75 stupnjeva. Odozdo ta kosina izgleda manje-više jednostavnom za svladavanje, ali s vrha doima se gotovo poput glatkog zida pod kutom od 90 stupnjeva. Pad bi bio jako opasan, pa nije ni čudo da instruktori prije svake vježbe rade procjene rizika. "Mjere sigurnosti najbitnije su i stalno prisutne, što je i normalno za jednu od najtežih obuka koja se trenutačno provodi u Hrvatskoj kopnenoj vojsci", objašnjava stožerni narednik

Bliska urbana borba

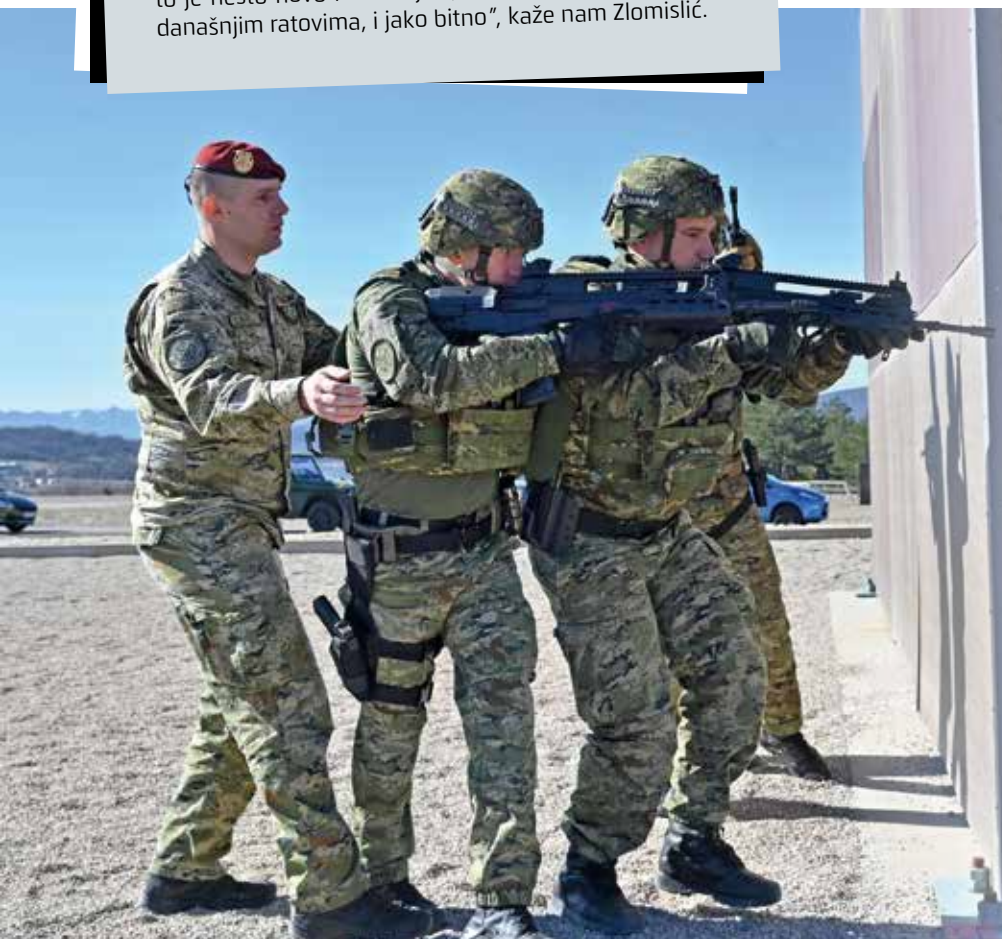
Višenamjenski toranj može pružiti i druge zanimljive obučne sadržaje. Među najzanimljivijima je tzv. bliska urbana borba (Close Quarters Battle – CQB). U ovom slučaju promatrali smo kretanja, ulazak u objekt i izlazak iz njega te druge vještine u izvedbi jednog demonstratorskog instruktorskog borbenog tima koji se uvijek bavao i obučavao pod nadzorom narednika Slavena Zlomislčića. Jedan je od mladih instruktora, ali već ima puno prakse. I jedan je od primjera kako nadogradnja instruktorskih znanja i vještina može imati više smjerova. Uz ostalo, na slovenskom vojnom poligonu "Postojna" završio je obuku za CQB instruktora po NATO-ovim standardima, a za sličan je obučni ciklus planiran u OSRH, u Zapovjedništvu specijalnih snaga. Nije naodmet reći ni da je završio dvije razine tečaja za borbenu vještinu Krav Maga. Govori nam kako neprestano prati sve otvorene izvore s informacijama iz bliskih urbanih borbi u ratovima u Ukrajini i Gazi. Dakle, zahvaljujući Zlomislčiću i kolegama koji razvijaju CQB u Središtu, idući naraštaj polaznika imat će sadržajno još bogatiju obuku. "CQB je vrlo izazovan oblik obuke. No, uvijek idemo otpočetka, učimo polaznike kako se kretati, kako koristiti pušku ili pištolj u skučenim uvjetima, kako sigurno ući u prostoriju...", nabroja dočasnik. Tek se kasnije sve to slaže u jedan postupak. "Većini polaznika to je nešto novo i zanimljivo, a mislim da je, sudeći po današnjim ratovima, i jako bitno", kaže nam Zlomislčić.

Horvat. Hrvatski je vojnik od 1991., a u Središtu je od samog utemeljenja. I danas mu s entuzijazmom daje svoje ratno iskustvo iz Tigrova te iz Šepurina, ali još uvijek se usavršava kao instruktora. "Najponosniji sam kad vidim da polaznici marljivo rade, pažljivo slušaju i poštuju tradiciju Hrvatske vojske. Ključno je da budu takvi, jer oni su naša budućnost", zaključuje dočasnik.

IZAZOVI NA MISLILICI

Skupnika Fabijana Mašinu vidjeli smo na Situacijskom poligonu, popularnoj *Mislilici*. Podsjetimo, riječ je o nizu manjih, otvorenih *boksova* u kojima timovi od pet do deset vojnika moraju rješavati probleme poput, primjerice, prenošenja kutije sa streljivom s kraja na kraj, a da pritom čizmom ne dotaknu tlo. Instruktora je bio u društvu tek nešto mladih kadeta, polaznika 2. godine vojnih studija koji su u vojarni "Josip Jović" na Zimskom kampu. Dobili su jedinstvenu priliku okušati se na *Mislilici*, a Mašina im pomaže savjetima. "Svrha je ovog poligona testirati vještine vođenja u nepredvidjenim situacijama. Testiramo i njihovu kreativnost te snalažljivost u rješavanju problema, baš kao i postupanje s podređenima u takvim situacijama", opisuje skupnik. Pripreme uoči obuke ponekad traju jedan, ali ponekad i više dana. Osim pripreme i sigurnosnog pregleda poligona, te postavljanja osnovnih zadataka, on i drugi instruktora neprestano pokušavaju osvježiti popis zadataka, stavljati nove i originalne zahtjeve pred polaznike. "Polaznici nas stvarno znaju pozitivno iznenaditi, pomaknuti granice kreativnošću", sjeća se Mašina. U vojsci je tek nešto više od pet godina, počeo je u Vukovima i onda došao u Središte među iskusne kolege instruktora. Kaže da kombinacija mladosti i iskustva donosi jako

dobre rezultate u obuci: "Mogu reći da bih preporučio svakom mladom dočasniku da se bavi instruktorskim poslom. Kombiniramo Domovinski rat, Šepurine, nove doktrine, nova iskustva... Takva obuka bude vrlo zanimljiva, ali i zahtjevna i izazovna."

UNAPRIJED ZNAČI ODMAH!

Na kraju obilaska došlo je vrijeme i za zatvorene prostore. Instruktori su nam ondje pokazali kako pripremaju obučne programe, kako planiraju detalje obuke, raspravljaju o njima i dogovaraju ih... Svakako treba istaknuti da se dio te pripreme provodi na engleskom jeziku – u skladu s planom po kojem će Središte imati sve više stranih polaznika. Mladi instruktori kao što su desetnici Nikola Sertić i Valentin Glogovac tečno govore engleski, a obu-

Uvježbavanje, pa opet uvježbavanje

U neposrednoj blizini višenamjenskog tornja nalaze se pješake prepreke. Poznajemo ih kao jednu od najpopularnijih disciplina različitih vojničkih natjecanja, ali rijetko se kad razmišlja o njihovoj važnosti u vojničkoj obuci. One nisu samo sredstvo za održavanje tjelesne spremnosti i razvoj spretnosti te okretnosti. "Njihova je prava uloga – naučiti vojnika kako se kretati na bojišnici i preživjeti. Mnogi polaznici toga postaju svjesni tek kod nas na obuci", govori instruktor stožerni narednik Tomislav Jerabek. Njegova je zadaća obučiti polaznike da prođu prepreke na više načina, a pritom mora sam biti spreman to učiniti vrlo brzo i spretno. Tijekom našeg posjeta radio je s dvojicom mladih instruktora. "Sve prepreke koje ovdje vidite simboliziraju stvarne prepreke na koje možete naići u prirodnom ili urbanom području. Svaki vojnik trebao bi biti osposobljen prijeći visoku ogradu ili duboki jarak i za to mora, kao prvo, biti tjelesno sposoban. Sve to postižu – uvježbavanjem, a potom opet uvježbavanjem da bi održali te sposobnosti", objašnjava. Jerabek je još jedan nekadašnji gardist s iskustvom iz Domovinskog rata, bio je u Kunama i Gromovima, a u Središtu je od njegova utemeljenja. "Čak bih rekao da smo mi najstariji instruktori dodatno motivirani, jer smo svjesni da su naši polaznici ti koji će predstavljati Hrvatsku vojsku u idućim desetljećima. Oni su ti koji će braniti Hrvatsku bude li potrebno. No, dodao bih da velik motiv imaju i mladi instruktori: od samih početaka pokazuju da žele raditi, učiti sebe i druge, slušati savjete nas starijih. Užitak je raditi s njima, jer oni će poslije nas stvarati nove generacije vođa Hrvatske, pa i savezničkih vojski", nabraja stožerni narednik.

Uza sve navedeno, u SRV-u također je velik naglasak na provedbi taktičkih zadaća na vodenim površinama, kopnu i u skorije vrijeme u planinskom okruženju, kao i na borbenim vještinama golim rukama.

tečaja te razmjenjuje različita iskustva koja pomažu u izobrazbi i obuci. Štoviše, i on je završio tečaj u Češkoj.

Glavna poruka koju su nam željeli poslati instruktori Središta "Marko Babić" bila je upravo o budućoj međunarodnoj usmjerenosti. Zato i ne čudi da instruktori dobivaju sve više prilika za izobrazbu i obuku u inozemstvu. "Da, imamo međunarodne ambicije, one su bile tu još kad smo otvorili Središte. Štoviše, u daljnjoj budućnosti želimo postati međunarodno središte izvrsnosti", zaključuje Bjelovarac. Slažemo se da lijepo zvuči: od Domovinskog rata i Šepurina, do međunarodnog središta u Udbini.

Koliko je višenamjenski toranj zahtjevan, vidite tek kad se popnete na njega. Da biste bez penjačkih vještina došli na dvanaest metara visok vrh, potrebno je rabiti stube i vatrogasne ljestve. Ono što je najzanimljivije jest kosina za penjanje s pomoću mornarskog užeta, nakošena pod kutom od otprilike 75 stupnjeva. Odozdo ta kosina izgleda manje-više jednostavnom za svladavanje, ali s vrha doima se gotovo poput glatkog zida pod kutom od 90 stupnjeva

čeni su i da kvalitetno iznose prezentacije kolegama, ali i polaznicima. Elokventnost je važan dio vještine prenošenja znanja. "Ključno je da se cijelo vrijeme prilagođavamo standardima NATO-a, da razmišljamo o interoperabilnosti s drugim članicama Saveza. Kako očekujemo veći broj stranih polaznika, bitno je da se za to pripremamo dosta unaprijed, a to znači sada, odmah", uvjeren je Sertić, koji je također završio instruktorske tečajeve u Hrvatskoj, ali i u Češkoj. Desetnika Glogovca sjećamo se iz priče s napredne dočasničke izobrazbe na Intereuropskoj dočasničkoj akademiji (Inter-European NCO Academy) u Njemačkoj, gdje je bio najbolji polaznik. Kako Središte inzistira na neprekinitim kontaktima sa stranim partnerima, Glogovac i danas *online* komunicira s predavačima i kolegama s tog

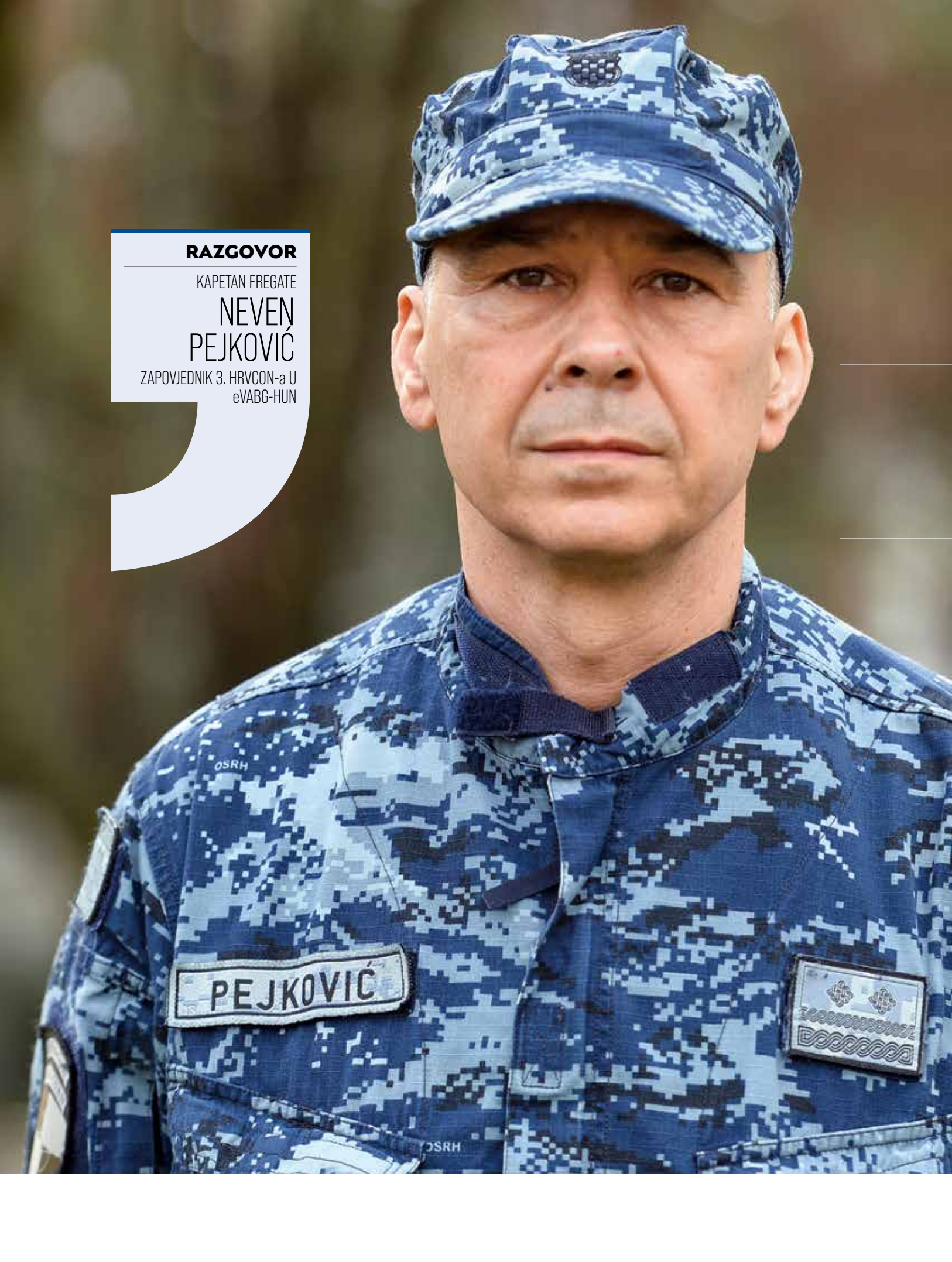

RAZGOVOR

KAPETAN FREGATE

**NEVEN
PEJKOVIĆ**

ZAPOVEDNIK 3. HRVCON-a U
eVABG-HUN

Temeljna je zadaća hrvatskog kontingenta provedba zajedničkih obučnih i vježbovničkih aktivnosti s drugim nacijama koje sudjeluju u NATO-ovoj aktivnosti ojačane budnosti u Mađarskoj (eVABG-HUN), tj. s oružanim snagama Mađarske, Italije, Turske i SAD-a. Cilj je povećanje razine sposobnosti i interoperabilnosti snaga te održavanje visoke razine spremnosti i kohezije Borbene grupe, a samim tim i podizanje obrambenih sposobnosti NATO saveza

POHVALA NA SVIM RAZINAMA

RAZGOVARALI
Željko Stipanović
Domagoj Vlahović

FOTO
Filip Klen
arhiva 3. HRVCON-a

Nedavno su se u Hrvatsku iz Mađarske, nakon uspješno izvršenih svih zadaća, vratili pripadnici 3. HRVCON-a. O iskustvima i postignućima pripadnika kontingenta razgovarali smo s njihovim zapovjednikom kapetanom fregate Nevenom Pejkovićem, koji ne krije zadovoljstvo realiziranim zadaćama i postignutim uspjesima.

KAKAV JE BIO SASTAV KONTINGENTA I ŠTO SU VAM BILE GLAVNE ZADAĆE?

U sastav 3. HRVCON-a eVABG-HUN u područje NATO-ove aktivnosti ojačane budnosti u Mađarskoj upućeno je 66 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.

U sastavu kontingenta bio je Zapovjedni tim, Vod Vojne policije, Tim specijalnih snaga, Taktički tim za civilno-vojnu suradnju, Tim za uklanjanje eksplozivnih naprava, Medicinski tim, Nacionalni element potpore te stožerno osoblje. Devet pripadnika stožernog osoblja radilo je u Zapovjedništvu eVABG-HUN, a bili su smješteni u vojarni 1. oklopne brigade OS-a Mađarske u mjestu Tati.

Temeljna je zadaća hrvatskog kontingenta provedba zajedničkih obučnih i vježbovničkih aktivnosti s drugim nacijama koje sudjeluju u NATO-ovoj aktivnosti ojačane budnosti u Mađarskoj (eVABG-HUN), tj. s oružanim snagama Mađarske, Italije, Turske i Sjedinjenih Američkih Država. Cilj je povećanje razine sposobnosti i interoperabilnosti snaga te održavanje visoke razine spremnosti i kohezije Borbene grupe, a samim tim i podizanje obrambenih sposobnosti NATO saveza.

U tom kontekstu svakodnevno se provodi obuka i uvježbavanje sastavnica na terenu, uvježbavaju se zajedničke procedure u skladu s NATO-ovom doktrinom i standardima, izrađuju planski i provedbeni dokumenti te provode zajedničke vježbe na razini Borbene grupe.

KAKO STE BILI PRIPREMLJENI KAD STE STIGLI U MAĐARSKU?

Prije upućivanja u područje aktivnosti svi su pripadnici prošli preduputnu obuku i pripreme za upućivanje u područje aktivnosti, da bi u konačnici završnim ocjenjivanjem bila potvrđena spremnost kontingenta za upućivanje. Obuku su provodili odlični predavači i vrhunski instruktori, ali i pripadnici prethodnih kontingenata, koji su nam prenijeli svoja zapažanja i iskustva iz Mađarske te nas tako još bolje pripremili za dolazak u područje aktivnosti.

RAZGOVOR // KAPETAN FREGATE NEVEN PEJKOVIĆ

Na svim vježbama pripadnici hrvatskog kontingenta pokazali su i potvrdili da smo spremni i sposobni učinkovito i pouzdano obavljati svoju ulogu unutar NATO saveza

KOJE SU BILE GLAVNE OBUČNO-VJEŽBOVNE AKTIVNOSTI?

Glavne se aktivnosti Borbene grupe odnose na ključne vježbe koje se provode na mjesečnoj razini. Treći HRVCON sudjelovao je na vježbama: Patrol Storm, Noble Imperat, Dragon Rider, Noble Hunter i Adaptive Hussars.

Svaka od tih vježbi slijedi plansko-provedbene procese koji se sastoje od stožernog planiranja, teorijske i praktične obuke sastavnica na vojnim poligonima, uvježbavanja u terenskim uvjetima, nakon čega slijedi integracija snaga i provedba vježbe na kojoj se demonstriraju kapaciteti, sposobnosti i spremnost Borbene grupe.

Na svim vježbama pripadnici hrvatskog kontingenta pokazali su i potvrdili da smo spremni i sposobni učinkovito i pouzdano obavljati svoju ulogu unutar NATO saveza.

KOJE SU BILE NAJTEŽE ZADAĆE?

Mogu reći da su postojale samo izazovnije zadaće, na koje su pripadnici kontingenta svojim znanjem, sposobnostima i vještinama odgovorili uspješno i u skladu s očekivanjima nadređenih. Najveći izazov za Borbeni grupu bila je provedba vojne vježbe Adaptive Hussars 23, koja je zahtijevala velike planske i organizacijske pripreme. Prvi je put od formiranja Borbene grupe izvršena integracija i izmještanje svih snaga na sjeveroistok Mađarske, što je zahtijevalo iznimne napore, pogotovo u logističkom segmentu. Vježba je provedena vrlo uspješno, a zapovjednik Borbene grupe posebno je pohvalio pripadnike hrvatskog kontingenta za vrhunski izvršene zadaće koje su pred njih bile postavljene.

Adaptive Hussars 23 najveća je vojna vježba koju je OS Mađarske proveo u zadnjih 30 godina. Sudjelovalo je više od 5000 pripadnika iz vojnih i civilnih struktura. Usto, na njoj su sudjelovale sve sastavnice HRVCON-a. Samo za vrijeme te vježbe pripadnici HRVCON-a sa svojim su borbenim vozilima prevalili gotovo 13 000 kilometara i u provedbi zadaća angažirali svu borbenu tehniku i opremu. Pritom nije zabilježen ni najmanji incident ili neispravnost

Znanje, sposobnosti i profesionalnost pripadnika 3. HRVCON-a u izvršavanju svih postavljenih zadaća tijekom sudjelovanja u NATO-ojoj aktivnosti ojačane budnosti prepoznali su nadređeni. Pripadnici kontingenta dobili su nagrade i pohvale ministra obrane Mađarske, načelnika Glavnog stožera OS-a Mađarske, zapovjednika KoV-a Mađarske, zapovjednika 1. brigade te zapovjednika NATO-ove Borbene grupe eVABG-HUN.

Glavne se aktivnosti Bobbene grupe odnose na ključne vježbe koje se provode na mjesečnoj razini. Treći HRVCON sudjelovao je na vježbama: Patrol Storm, Noble Imperat, Dragon Rider, Noble Hunter i Adaptive Hussars

opreme, što je još jednom potvrdilo visoku spremnost, obučenosć i pripremljenosć ljudstva i tehnike za izvršavanje svih postavljenih zadaća i u svim vremenskim uvjetima, a samim time i OSRH kao pouzdanog NATO-ova saveznika.

KAKVA JE BILA SURADNJA S KOLEGAMA IZ NATO-A?

Suradnja s pripadnicima drugih kontingenata i OS-a Mađarske bila je odlična. Međusobno uvažavanje, razumijevanje i potpora jednih drugima bili su na najvišoj razini. Osim iznimne suradnje ostvarene u vojnom aspektu rada, odlična je suradnja ostvarena i kroz sportske aktivnosti i natjecanja, zajedničkim sudjelovanjem u humanitarnim akcijama, kao i druženjima pripadnika svih kontingenata koji sudjeluju u aktivnosti. Zaista, jedno veliko iskustvo za sve pripadnike HRVCON-a.

Posebno bih istaknuo prikazanu spremnost i osposobljenost hrvatskih vojnika kad je u sklopu vježbe Noble Imperat održano natjecanje u tjelesnoj spremnosti pripadnika Bobbene grupe (Spartan Race). Pripadnici HRVCON-a ondje su osvojili treće mjesto. Na natjecanju u instinktivnom gađanju iz automatske puške i pištolja (Dynamic Challenge) pripadnici HRVCON-a sudjelovali su s dva tima i između ukupno 14 ekipa osvojili 1. i 2. mjesto kao najbolji tim, 1. mjesto u gađanju iz automatske puške, 2. mjesto u gađanju iz pištolja te 1. ukupno mjesto (najbolji kontingent). Iznimnim rezultatima još su jednom potvrdili svoju visoku obučenosć i uvježbanosć. Pohvale i priznanja koje su dobili od zapovjednika drugih kontingenata s pravom su nas sve učinili ponosnima.

ORUŽANE SNAGE MAĐARSKÉ INTENZIVNO SE OPREMAJU I MODERNIZIRAJU. JESTE LI IMALI PRIKLIKU UPOZNATI SE S TIM PROCESOM, VIDJETI NOVE SUSTAVE...?

S opremanjem i modernizacijom OS-a Mađarske upoznatí smo na informativnoj razini. Trenutačno su u fazi pripreme infrastrukture te obuke i osposobljavanja svojih pripadnika za rad na novim sustavima.

KOJI JE GLAVNI SAVJET ZA Pripadnike 4. HRVCON-A?

Nastaviti dosadašnji rad i odličnu suradnju koja je uspostavljena s pripadnicima drugih kontingenata Bobbene grupe, na najbolji način prezentirati svoje znanje, sposobnosti i vještine, ali isto tako biti spremni na učenje i stjecanje novih znanja i vještina te ponosno i časno predstavljati OS i Republiku Hrvatsku.

Posebno bih istaknuo prikazanu spremnost i osposobljenost hrvatskih vojnika kad je u sklopu vježbe Noble Imperat održano natjecanje u tjelesnoj spremnosti pripadnika Bobbene grupe (Spartan Race). Pripadnici HRVCON-a ondje su osvojili treće mjesto. Na natjecanju u instinktivnom gađanju iz automatske puške i pištolja (Dynamic Challenge) pripadnici HRVCON-a sudjelovali su s dva tima i između ukupno 14 ekipa osvojili 1. i 2. mjesto kao najbolji tim, 1. mjesto u gađanju iz automatske puške, 2. mjesto u gađanju iz pištolja te 1. ukupno mjesto (najbolji kontingent).

ATVP

**SAMO
TIMSKIM
RADOM
DOLAZIMO
DO KRAJA**

“Kandidatima je uvijek najteža ova selekcijska faza jer pomiču, odnosno moraju pomicati vlastite granice, a to je ponekad najteže”, rekao je jedan od instruktora selekcijske obuke

Ekipa Hrvatskog vojnika prvi je put imala priliku sudjelovati na ceremoniji kojom se obilježava završetak selekcijske faze obuke za prijam u ATVP, postrojbu koju čine vrhunski profesionalci obučeni za mnoge oblike djelovanja. Bio je mrak kad smo stigli u gustu šumu na kraju vojnog poligona “Eugen Kvaternik” kod Slunja, mjesto dočeka pripadnika koji su došli do kraja obuke. Put kroz šumu koji je vodio do samog kraja bio je označen plamenovima vatre, zahvaljujući čijem smo svjetlu vidjeli kuda idemo, a pripadnici su prije završnog cilja morali proći još nekoliko testova kako bi pokazali svoje reakcije na stres i spremnost da budu dijelom ovakve postrojbe.

POMICANJE GRANICA

Selekcijskoj obuci kandidati pristupaju nakon zahtjevnih liječničkih i psiholoških pregleda, nakon čega slijedi predselekcija, gdje se testiraju na stres, klaustrofobiju, visinu, a provjeravaju se i njihove fizičke sposobnosti. Slijede dva tjedna terenske obuke gdje se simuliraju različiti borbeni uvjeti s povećanom razinom stresa, manjkom sna, hrane i vode. Uza sve to, kandidati moraju uspješno izvršavati zadatke koje dobivaju od nadređenih i, što je najbitnije, moraju funkcionirati kao tim. Da je timski rad izrazito bitan za svakog pripadnika antiterorističke Vojne policije, potvrdio nam je voditelj selekcijske obuke pripadnika ATVP-a, istaknuvši: “Svakom kandidatu koji se odlučio na ovakav izazov treba čestitati, a posebno onima koji su došli do kraja jer su pokazali iznimnu motivaciju i rezultate.”

TEKST

Janja Marijanović
Saravanja

FOTO

Josip Kopi

ATVP

Da je timski rad izrazito bitan za svakog pripadnika antiterorističke Vojne policije, potvrdio nam je voditelj selekcijske obuke pripadnika ATVP-a, istaknuvši: "Svatom kandidatu koji se odlučio na ovakav izazov treba čestitati, a posebno onima koji su došli do kraja jer su pokazali iznimnu motivaciju i rezultate"

Foto: Goran Resovac

Zadaće instruktora u selekcijskoj fazi obuke za prijam u ATVP jesu osvježavanje vojnih znanja kandidata i pomicanje njihovih granica kako bi provjerili jesu li kandidati dovoljno motivirani da budu dio cijele ove priče. "Kandidatima je uvijek najteža ova selekcijska faza jer pomiču, odnosno moraju pomicati vlastite granice, a to je ponekad najteže", rekao je jedan od instruktora selekcijske obuke i objasnio nam da se od pripadnika traži iskrenost i pouzdanost, te vještina i sposobnost za izvršavanje zadaća u stanju koje je izazovno u najvećoj mogućoj mjeri. "Nesebičnost i briga za drugoga kod nas je jako bitna stvar, odnosno kad smo na izmaku snaga da je nekako pronađemo i pomognemo onomu najbližem do sebe. Tad ulaze u bratstvo, a u našem vojnom pozivu bratstvo znači da svu dobrobit i sigurnost ostalih članova u toj zajednici stavljam ispred svoje", naglasio je instruktor.

NASTAVAK OBUKE

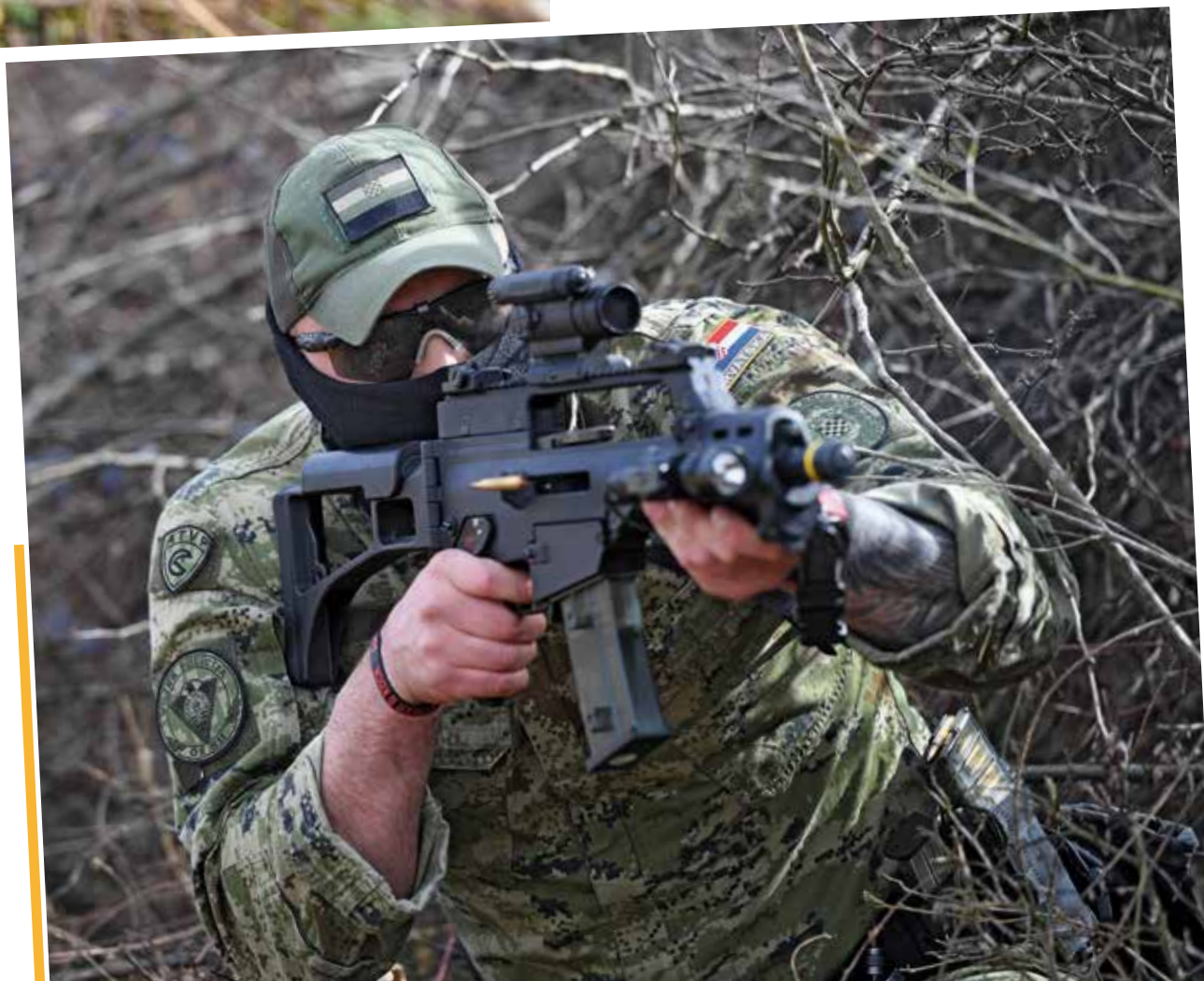
Nakon završene selekcije novih kandidata, slijedi obuka za dužnost antiterorista, koja traje sedam do osam tjedana, a uključuje svladavanje velikog broja specijalističkih vojnopolicijskih vještina čime dolaze kao ravnopravni pripadnici postrojbe.

Obuka antiterorista uključuje naprednu obuku s vatrenim oružjem; borbu u urbanim sredinama, ronjenje, policijsku snajpersku obuku, padobranstvo, planinsko i zimsko ratovanje, rješavanje talačkih situacija, skijanje, provedbu očevida pod vodom i na nepristupačnim mjestima, traganje za nestalim osobama, obuku i suradnju sa srodnim postrojbama vojnih policija savezničkih zemalja. Pripadnik koji pokaže najbolje rezultate u određenom području dalje se razvija u tom smjeru kako bi što više pridonio Satniji antiterorističke Vojne policije.

KVALITETA, A NE KVANTITETA

Zapovjednik Satnije ATVP-a Pukovnije Vojne policije satnik Tomislav Katalenić govori nam da su navikli na mali postotak prolaznosti jer je ova obuka s razlogom podloga onome što ih čeka u postrojbi. "Dobili smo najbolje od najboljih. Oduzimanjem sna, vode i hrane dovodimo ih izvan granica njihove komforne zone gdje nema više lažnog predstavljanja, nego vidimo osobnosti kakve zapravo jesu", rekao je satnik. Naglašava kako se u ovim ljudima koji su uspješno završili selekciju vidi *nadljudski* duh koji ih je i doveo do kraja.

ATVP

Selekcijskoj obuci kandidati pristupaju nakon zahtjevnih liječničkih i psiholoških pregleda, nakon čega slijedi predselekcija, gdje se testiraju na stres, klaustrofobiju, visinu, a provjeravaju se i njihove fizičke sposobnosti. Slijede dva tjedna terenske obuke gdje se simuliraju različiti borbeni uvjeti s povećanom razinom stresa, manjkom sna, hrane i vode

“Ovdje su više pazili jedni na druge nego na sebe same, a uza sve to provodili su zadaće koje smo im davali. Završetkom ove obuke možemo reći da su sama krema u svojem godištu u Oružanim snagama”, govori zapovjednik Satnije. Ući u ovu elitnu postrojbu težak je i zahtjevan proces koji ne može proći svatko, a osim tjelesne, jako je bitna i psihička spremnost jer se zadaće provode u vrlo stresnim situacijama. Poslovi koje obavljaju pripadnici ATVP-a često nemaju definiran kraj zadaće, provedbu i metodiku i zato se svaka zadaća mora dosta unaprijed planirati i s puno različitih predviđanja i inačica djelovanja.

“Nesebičnost i briga za drugoga kod nas je jako bitna stvar, odnosno kad smo na izmaku snaga da je nekako pronađemo i pomognemo onomu najbližem do sebe. Tad ulaze u bratstvo, a u našem vojnom pozivu bratstvo znači da svu dobrobit i sigurnost ostalih članova u toj zajednici stavljam ispred svoje”, naglasio je jedan od instruktora

Voda tima i svaki pripadnik tima mora brzo donositi i mijenjati odluke u skladu sa zakonom i ovlastima.

Posebnost je ove postrojbe to što su njezini pripadnici jedini unutar Oružanih snaga RH ovlaštene, osposobljeni i opremljeni za zaštitu najviše rangiranih šticećenih osoba uporabom taktičkog tima u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama, te u slučaju narušene sigurnosne situacije u sustavu jedini su zaduženi za uspostavljanje reda i odvracanje od sigurnosne ugroze. Neke od zadaća koje obavljaju jesu potpora kriminalističkoj Vojnoj policiji, visokorizična uhićenja, osiguranje šticećenih osoba, postupanje s taktičkim i snajperskim timovima, pretraga terena, potraga i dovođenje te još niz drugih vojnopolicijskih poslova i zadaća. Kao zapovjednik Satnije ATVP-a, gdje s obzirom na sve zadaće nema mjesta prosječnosti, satnik Katalenić ponosan je na svoje ljude, čije mu sposobnosti i znanja puno znače u obavljanju dužnosti. Dragovoljnost i timski duh povijesna su načela na kojima postrojba počiva i danas, a obavljanjem naj-složenijih zadaća u zemlji sam su vrh Oružanih snaga.

“Dobili smo najbolje od najboljih. Oduzimanjem sna, vode i hrane dovodimo ih izvan granica njihove komforne zone gdje nema više lažnog predstavljanja, nego vidimo osobnosti kakve zapravo jesu”, rekao je zapovjednik Satnije ATVP-a Pukovnije Vojne policije satnik Tomislav Katalenić. Naglašava kako se u ovim ljudima koji su uspješno završili selekciju vidi nadljudski duh koji ih je i doveo do kraja

HVU

ZNANJE JE MOĆ KOJA POKREĆE SVIJET

Tekst: OJI / Foto: Tomislav Brandt

**Svečana promocija 30 polaznika
prvog naraštaja kadeta integriranog
prijediplomskog i diplomskog sveučilišnog
studija Vojno pomorstvo održana je 16.
veljače 2024. u Domu Hrvatske vojske
"General-bojnik Ivo Jelić" u Splitu**

Diplome Sveučilišta u Splitu primilo je 30 polaznika prijediplomskog i diplomskog integriranog studija Vojno pomorstvo, među kojima su četiri žene te dva strana polaznika iz Crne Gore. Riječ je o prvom naraštaju polaznika spomenutog studija, koji ima dva smjera. Jedan je Vojna nautika, a završilo ga je 20 polaznika. Drugi smjer – Vojno brodstrojarstvo – završilo je deset polaznika.

Na svečanoj promociji kadeta bio je izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora potpredsjednik Sabora Ante Sanader, izaslanik potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra obrane ravnatelj Uprave za ljudske potencijale Ivan Jušić, zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Siniša Jurković, zapovjednik HRM-a komodor Damir Dojkić, zapovjednik HRZ-a brigadni general Michael Križanec, rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Dragan Ljutić, zapovjednik Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" general-bojnik Slaven Zdilar, dekan HVU-a brigadir Andrija Kozina, umirovljeni general zbora Mirko Šundov, predstavnici Splitsko-dalmatinske županije i Grada Splita te brojni vojni i civilni uzvanici. Ante Sanader čestitao je polaznicima na završetku njihova akademskog obrazovanja. Rekao je kako su time pokazali odgovornost, znanje, umijeće

i vještine koje su imali i hrvatski branitelji u Domovinskom ratu te kako spomenute vrijednosti ne smiju zaboraviti tijekom daljnjeg usavršavanja, rada i djelovanja u Hrvatskoj vojsci.

General-pukovnik Siniša Jurković također je čestitao kadetima na akademskom uspjehu. Pritom je posebne čestitke uputio najboljoj polaznici poručnici korvete Antoniji Puhalo.

"Svjedoci smo vremena u kojem je znanje moć – moć koja pokreće svijet. Siguran sam da ćete vi koji ste stekli akademsko znanje, a posebice najbolji, biti pokretači Hrvatske vojske kako bi bila još bolja i uspješnija", rekao je general Jurković. "Činjenica da smo danas uručili diplome mladim časnicama i časnicima govori koliko važnost dajemo obrazovanju mladih u dijelu spremnosti Hrvatske vojske i obrambenog sustava u cjelini", dodao je te pritom zahvalio sveučilišnoj zajednici na uspješnoj suradnji s Ministarstvom obrane i Hrvatskom vojskom.

General-bojnik Slaven Zdilar rekao je kako današnji dan označava prekretnicu u životima kadeta, a akademska promocija kruna je njihova obrazovanja: "Promocija prvog naraštaja kadeta Vojnog pomorstva označava početak novog poglavlja u povijesti Hrvatske vojske, odnosno Hrvatske ratne mornarice." Osvrnuo se pritom na hrvatsku pomorsku tradiciju te istaknuo kako ona nije samo dio povijesti nego je dio našeg identiteta, temelja na kojemu gradimo svoju budućnost.

Rektor Dragan Ljutić rekao je kako je završetak akademskog obrazovanja mladih časnika pokazatelj uspjeha polaznika studija Vojno pomorstvo, ali i Hrvatske vojske: "Bez hrvatskih branitelja i Hrvatske vojske ne bi bilo ni pokretanja vojnih studijskih programa ni suradnje Sveučilišta u Splitu s Hrvatskom vojskom, kao ni ovih uspješnih mladih ljudi koji su završetkom prve stepenice u svojem obrazovanju pokazali kako se odlike poput upornosti i svladavanja vještina na kraju uvijek nagrađuju." Sveučilišni studij Vojno pomorstvo razvijen je u suradnji Oružanih snaga RH i Sveučilišta u Splitu. Polaznike nakon završetka studija čeka posao u postrojbama OSRH na mjestima prvih časničkih dužnosti.

"Činjenica da smo danas uručili diplome mladim časnicama i časnicima govori koliko važnost dajemo obrazovanju mladih u dijelu spremnosti Hrvatske vojske i obrambenog sustava u cjelini", rekao je zamjenik načelnika Glavnog stožera general-pukovnik Siniša Jurković

HVU "DR. FRANJO TUĐMAN"

NEKAD SU IMA DANA

Kadetkinje i kadeti Hrvatske vojske napustili su sredinom veljače vojarne i otišli na teren. Uz ljetne, zimski kampovi najuzbudljiviji su, ali i jedan od ključnih dijelova njihova školovanja, izobrazbe i obuke. Naša ekipa obišla ih je na dvjema lokacijama

TEKST
Domagoj Vlahović

FOTO
Filip Klen

LI SAN,
S GA ŽIVE

HVU "DR. FRANJO TUĐMAN"

U organizaciji Kadetske bojne "Predrag Matanović" Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" na različitim je lokacijama održano pet zimskih kampova kadeta. Četiri su provedena tijekom dva tjedna u veljači, a Napredni pilotski kamp tijekom siječnja. Ekipe Hrvatskog vojnika posjetila je dva: Zimski kamp 1 na vojnom poligonu "Gašinci" i Zimski kamp 3 na vojnom vježbalištu "Gakovo". Razlike su među tim kampovima velike. U Slavoniji su bili najmlađi kadeti, kojima je to bio prvi pravi kamp. Na Bilogoru je pak došla dosta iskusnija ekipa, s treće godine studija. Baš zato bilo je zanimljivo usporediti kampove, čuti onu stručnu stranu koju su nam dali zapovjednici i instruktori, ali i onu izravnu, od polaznika.

Reportažu je vjerojatno logičnije započeti Kampom 1 na Gašincima. Na njemu su bili kadeti 21. naraštaja vojnih studijskih programa, tj. smjerova Vojno vođenje i upravljanje, Vojno inženjerstvo i Vojno pomorstvo. Riječ je mahom o djevojkama i mladićima koji još nisu navršili ni dvadesetu. A pred njih su na poligonu postavljeni prilično veliki ciljevi: program je usmjeren na obuku pojedinaca, s tim da manji dio pripada teorijskim izlaganjima, a puno veći intenzivnom praktičnom radu. Kadeti se upoznaju s osobnim oružjem, pištoljima HS 2000 i puškama VHS-2, kao i vojničkom opremom. Uče i druge temelje za vojnika na kopnu: kretanje, reakciju, prvu pomoć... Da povećavaju razinu tjelesne spremnosti, ne treba ni isticati. Mi smo stigli u pravi trenutak: na završno ocjenjivanje. To su trenuci kad je nervoza polaznika

nešto veća, moraju proći ocjenjivanje, istodobno pred djelatnicima, ali i kolegama pokazati što su naučili.

OBUKA NAPREDUJE

"Izvanredno je vidjeti kako su neke kadetkinje i kadeti kojima je prvi tjedan išlo nešto lošije *razvalili* na ocjenjivanju. I to zahvaljujući vlastitom naporu, dodatnoj energiji koju su uložili", sa zadovoljstvom nam govori zapovjednik kampa poručnik Antonio Mihinac. I sam je bio kadet i stalno se prisjeća sebe u toj situaciji. "Na početku gotovo svatko ima problema s dijelovima obuke. Tad je ključna volja i ustrajnost, ponekad i korištenje slobodnog vremena da ponovite i naučite ono što

vam ne ide”, nabraja časnik. Mihinčev je posao lakši kad je obuka dobro planirana u Kadetskoj bojni te provedena uz pomoć časnika, dočasnika-instruktoru te starijih kadeta – generacijskih voditelja.

Časnici i instruktori nastoje da čak i ocjenjivanje ima dozu zanimljivosti za kadete. Provodi se po radnim točkama, *na traci*, na temelju rotacije. Poručnik smatra da je obuka itekako napredovala u odnosu na njegov prvi kamp: “Kad neke stvari vidim danas, žao mi je što i sam nisam imao priliku doživjeti ih prije devet godina.” S njim idemo po radnim točkama i promatramo ocjenjivanje: prva pomoć, rukovanje pištoljem, kretanje, bacanje bombe... Primjećujemo da su polaznici ozbiljni, ali ne rade grčevito. Imali su dosta vremena i dosta ponavljanja za uvježbavanje, a nad njima u svakom trenutku bdije više zapovjednika i instruktora. Poručnica Anđela Jalševac još je prije godinu i pol bila kadetkinja, a zatim gardistica, u Gromovima. Vratila se u Kadetsku bojnu kao časnica, i sad primjećuje da se neke stvari uvijek ponavljaju. Današnji mladi kadeti iznimno se vesele kampu, kažu da je to upravo ono što im treba, izlazak iz vojarne, gradske i fakultetske svakodnevice.

DANI STEGE, ALI I PRIJATELJSTVA

“Nose se s jednakim problemima koje smo imali i mi, dolaze u novo okruženje, u stegu, u puno rada...”, govori poručnica, ali dodaje i da izvan takvih radnih trenutaka ima i puno onih opuštenijih, kad se mladi ljudi druže, sklapaju prijateljstva, vesele se... “Čast mi je raditi s kadetima, preuzeti jedan naraštaj otpočetak, zajedno s njima rješavati stvari za koje se sjećam da su meni bile najveći problem... Nema većeg zadovoljstva nego kad vidite da su prije samo nekoliko mjeseci bili klinici iz civilstva koji su imali jedan san, a danas ga žive”, govori nam poručnica Jalševac. Primjećujemo da kao zapovjednica inzistira na vojničkoj urednosti, držanju i ponašanju: “To je naša dužnost i obveza.

HVU "DR. FRANJO TUĐMAN"

Za nekoliko godina oni će morati usadivati te vrijednosti vojnicima kojima budu zapovijedali." Izgleda da stega nije problem kadetima poput Lovre Dražića. Visoki Trogiranin budući je mornarički časnik, no jako se dobro snalazi i kao vojnik na kopnu. "Svi moramo svladati temeljne vojničke vještine. Baš kao i u učionici, i na terenu sve ovisi o tome koliko nešto želite i koliko se zalažete. Učim otpočetak, ne čekam zadnje trenutke kao *kampanjac*. A na terenu želim dati maksimum", odlučan je kadet čiji je cilj, naravno, da jednog dana bude na brodu HRM-a. I jedva čeka kampove koji će uključivati plovidbu. Ali, baš kao i drugi u plavim odorama iz Splita, dobro je kliknuo s *kopnenim* kadetima iz Zagreba: "Svi smo mi kadeti i kolege i tu smo jedan za drugoga."

Svojim očima i iz kadetskih priča uvjerali smo se da je intenzitet obuke na Gašincima zaista visok, da već Zimski kamp 1, koji dolazi u počecima vojničke karijere, ima velike zahtjeve. Što onda reći za Kamp 3? To je opet neka druga priča. Za studente treće godine prilagodljivost terenskim uvjetima podrazumijeva se, baš kao i temeljne vojničke vještine. Na prošlogodišnjim kampovima 2 učili su i vođenje desetine. Danas ih na Gakovu zapovjednici i instruktori obučavaju u okviru taktičkih zadaća voda. A mi nismo mogli pogoditi bolji trenutak za dolazak. Naime, spremala se prava bitka...

"ISPUCAJ SVE ŠTO IMAŠ!"

Natporučnik Renato Ceci, zapovjednik 3. satnije u Kadetskoj bojni, još jednom predvodi naraštaj na kampu, ovaj put 19. "Na ovoj je razini bitno da kadeti ovladaju taktičkim zadaćama koje im trebaju za provođenje taktičkih radnji na razini zapovjednika voda pješastva", objašnjava časnik. Polaznici su, uz ostalo, na terenu učili kako se provodi vojni briefing, postupke vođenja postrojbe, izviđanje terena, borbene ophodnje, tehnike i formacije kretanja voda... Koncept koji je natporučnik opisao logičan je kad se uzme u obzir da će priličan broj polaznika po završetku studija preuzeti dužnost zapovjednika voda u pješastim postrojbama.

Ono pravo znanje steći će tijekom integracijske obuke u postrojbama, no u Kadetskoj bojni nastoje ih pripremiti najbolje što mogu. "U ovom je trenutku ključno da kadeti shvate principe vođenja postrojbe. Vjerujte, nije lako zapovijedati s četrdesetak ljudi. Mi ih to moramo naučiti. A želim javno istaknuti da časnici i dočasnici-instruktori na ovom kampu rade izvanredno, što primjećuju i sami kadeti", govori Ceci.

Završna vježba (bitka) bila je svojevrsan zbroj svega što su pripadnici Bojne radili na Gakovu. Bila je usmjerena na vod u napadu i vod u obrani. Scenarij je bio prilagođen obuci na Kampu 3 te ustroju kadetskih vodova, koji nisu poput voda u, primjerice, nekoj od satnija Gromova. Prema scenariju, dva voda (i jedan fiktivni) spojeni su u jednu satniju koja je trebala osvojiti položaje voda koji se branio, a činili su ga uglavnom kadeti smjera Vojno pomorstvo. Uoči *eskalacije sukaba* fingirani su i događaji poput topničke pripreme ili izvidničkih akcija. Zajedno s časnicima i dočasnicima zauzeli smo gledateljsku poziciju uz jednu od makadamskih cesta na Gakovu. S obje se strane uz cestu pružaju vodni kanali okruženi šikarom. Sve to čini ravnicu široku možda dvjestotinjak metara, koju opkoljava gusta bilogorska šuma. Obrana se dobro prikrila u šikari i šumi, nismo ih mogli primijetiti dok se nismo sasvim približili. Uskoro je počeo napad. I vjerujte, kadeti nisu štedjeli svoje manevarsko streljivo. "Zadnji je dan obuke: ispucaj sve što imaš", glasi nepisano pravilo.

BITKA ZA MAKADAM

Idućih je dvadesetak minuta "Gakovo" odjekivalo pucnjavom i uzvicima: "Pucaj na njima po devet sati!!!", "Pazi, tamo lijevo!!!", "Povlači se, Tadija!!!" Svako malo vidjeli biste nekog pojedinca ili manju skupinu kako trčeći mijenja položaj, zaliježe ili zauzima zaklon. Srećom, nije bila riječ o pravoj bitki, ali vjerujemo da su kadeti barem malo osjetili njezinu kompleksnost i kaos. Koliko god bili pripremljeni i uvježbani, uvijek se mogu

Zaslužiti crvenu beretku

pojaviti neke nepredviđene okolnosti. I njih ne donosi samo protivnik nego i prirodne prepreke. Kakav je bio ishod *bitke*? Vjerujte, ne znamo, a nismo ni pitali. Kad je pucnjava utihnula, kadeti su mogli predahnuti, skinuti kacige i tešku opremu. Mnogi od njih bili su vidno umorni, a na nekima se još mogao primijetiti utjecaj uzbuđenja i adrenalina. Kadetkinja Klara Frlan sa smjera Vojno pomorstvo s prijašnjih kampova dobro poznaje sve polaznike drugih smjerova. Dok razmišlja o plovidbi na ratnom brodu, za što i studira, marljivo izvršava *kopnene* zadaće na Gakovu. Zajedno s kolegama iz voda jako je dobro branila dodijeljeno područje. "Da, bilo je adrenalina od samog početka ovog dana, svi smo ga osjetili. Bili smo dosta *zagrijani* za akciju. Na kraju se vidjelo da napadači nisu predvidjeli kako ćemo se braniti, zadali smo im dosta muke", sa zadovoljstvom govori buduća časnica. Kadet-desetnik Stjepan Benić s Vojnog inženjerstva bio je na suprotnoj strani, među napadačima. "Točno, ovakve su vježbovne akcije uvijek pune adrenalina, lako se uživljavamo u njih. Bilo je zanimljivo i naučili smo nešto novo, a sigurno

Kadet Lovre Perić na prvoj je godini smjera Vojno vođenje i upravljanje. Dolazi iz Knina i ističe da je na prvom Zimskom kampu koji polazi ključno to što se radi s kvalitetnim instruktorima: "Jako je intenzivno, pomalo i naporno. No, na Gašincima smo jako puno naučili i to me čini zadovoljnim. Uostalom, znao sam što me ovdje očekuje i znao sam se za to pripremiti. Promjena svakako godi, a ovdje je i jako dobra ekipa. Od nas se traži puno, ali mislim da mi puno i pokazujemo." Na časnički ga je poziv motivirala obiteljska vojnička tradicija. Želi jednog dana biti pripadnik bojne Pauci i tako nastaviti put koji je započeo njegov djed. "Želim zaslužiti crvenu beretku i učiniti ga ponosnim", ističe kadet.

Kadetkinja Maja Ljubos sa smjera Vojno inženjerstvo ne krije *obiteljski put*. Brat djevojke rodom iz Busovače u Bosni i Hercegovini također je kadet. Obući odoru bila joj je želja odmalena i nije bilo teško donijeti odluku. O dojmovima s terena u Gašincima iskreno govori da joj pružaju pravi vojnički osjećaj. Premda je u početku bilo nešto teže, brzo se prilagodila: "Često je zahtjevno, posebno fizički. Najbitnija je ekipa, osobito unutar desetina. Iako se obučavamo pojedinačno i u binomu, u postrojbi ovisimo jedni o drugima."

je da smo i stekli nova iskustva za nadolazeće vježbe", opisuje Benić. Dodaje da se na Kampu 3 već jako dobro može vidjeti tko je – pravi vođa. Jer, zadaće se samo gomilaju, sve ih je više, a vremena sve manje. Svaki je dan ispunjen planiranjem, drilovima... Na kraju su se vodovi okupili u krugove i započeli prve raščlambe. Zanimljivo je da kadeti, kad ih zapovjednik ili instruktor prozove, moraju sami iznijeti raščlambu akcije, i to praktički od njezinih *korijena*, tj. jutarnjeg ustajanja. "Moraju shvatiti da ni u jednom trenutku nisu samo pojedinci, da drugi u postrojbi ovise o njima. Zato korak po korak moraju znati što su tijekom dana napravili dobro, a što loše. Ukratko: od njih želimo napraviti ponosne hrvatske časnike, ali tražimo kritičko i samokritičko razmišljanje", zaključuje natporučnik Ceci.

30

Počasno-zaštitna bojna, elitna postrojba Hrvatske vojske, sljednica je 1. hrvatskog gardijskog zбора, čiji su pripadnici sudjelovanjem u Domovinskom ratu dali znatan doprinos ostvarenju hrvatskog povijesnog sna o samostalnoj i suverenoj državi. U vojarni "1. hrvatski gardijski zbor" na zagrebačkom Tuškancu 23. veljače svečano je obilježena 30. obljetnica ustrojavanja 1. hrvatskog gardijskog zбора i Dan Počasno-zaštitne bojne. Uz bivše i sadašnje pripadnike postrojbe na proslavi su bili i brojni uzvanici, među kojima i predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik OSRH Zoran Milanović, izaslanik predsjednika Vlade RH državni tajnik Ministarstva obrane Zdravko Jakop, načelnik Glavnog stožera OSRH admiral Robert Hranj, predstojnik Ureda Predsjednika RH Orsat Miljenić i mnogi drugi.

"Danas je Počasno-zaštitna bojna moderna, elitna postrojba, koja ima iznimno važne zadaće, a njezini pripadnici moraju imati posebna znanja, vještine i psihofizičke sposobnosti da bi mogli te zadaće obavljati", rekao je admiral Robert Hranj

GODINA BOGATE POVIJESTI

Tekst: Janja Marijanović Šaravanja / **Foto:** Tomislav Bušljeta, Filip Glas / PZB

PZB

Nerijetko se uz Počasno-zaštitnu bojnu veže pridjev elitna, na što se u obraćanju osvrnuo i predsjednik Milanović, istaknuvši onu elitu koja se okupljala u najtežim trenucima hrvatske povijesti: "Elita u vojsci je odabrana jer ona ne može nastajati bez kriterija, ona se mjeri i po njoj se ravna. Srce junačko bio je glavni kriterij odabira onih koji su otišli u rat 1991. godine, vođeni i pod palicom malog broja dobrih ljudi." Poručio je pripadnicima ove postrojbe da teže najvišim postignućima, ali da nikada ne zaborave da uz to ide i svijest o tome tko su, što su, odakle su i gdje pripadaju. "Jedino ako je tebi stalo, naša zemlja može naprijed i može opstati", zaključio je Predsjednik.

Državni tajnik Zdravko Jakop prisjetio se početka postrojbe u kojoj su se našli prekaljeni ratnici, pripadnici specijalnih postrojbi Glavnog stožera Hrvatske vojske sa zadaćom osiguranja Predsjednika Republike Hrvatske i institucija hrvatske države, ali i izvršavanja niza najsloženijih zadaća tijekom Domovinskog rata. "Bili ste elitni vojnici sa zadaćom više i donosili ste prevagu u teškim borbama u obrani i oslobađanju hrvatskih prostora. Djelovali ste rame uz rame s gardijskim brigadama, znajući da naš naraštaj ima povijesnu prigodu ostvariti jednom za svagda želju generacija Hrvata za slobodom, prosperitetnom i jakim Republikom Hrvatskom", rekao je.

Admiral Hranj u prigodnom je obraćanju naglasio: "Danas je Počasno-zaštitna bojna moderna, elitna postrojba koja ima iznimno važne zadaće, a njezini pripadnici moraju imati posebna znanja, vještine i psihofizičke sposobnosti da bi mogli te zadaće obavljati."

Zapovjednik Počasno-zaštitne bojne brigadir Tihomir Zebec rekao je kako je ova važna obljetnica i Dan Počasno-zaštitne bojne prilika za prisjećanje na lijepe trenutke i događaje, te na nekadašnje pripadnike postrojbe – i 1. hrvatskog gardijskog zбора, i Počasno-zaštitne bojne, koji su svojim radom, vojničkim životom, časnom i uzornom službom utkali sebe u postrojbu i pridonijeli njezinu razvoju i dostignutim sposobnostima. "Iznad svega prisjećamo se s posebnim pijetetom 76 vitezova 1. hrvatskog gardijskog zбора i heroja Domovinskog rata koji su dali sve od sebe položivši svoje živote na oltar domovine", rekao je zapovjednik

te naglasio da Počasno-zaštitna bojna danas ima vrlinu i snagu u sinergiji koja je postignuta znanjem i iskustvom te zajedništvom pripadnika.

Obljetnica je bila i prigoda za uručjenja odlikovanja istaknutim pripadnicima PZB-a za osobit doprinos razvitku i ugledu Republike Hrvatske i dobrobiti njezinih građana, te za časnu i uzornu službu i ostvarene natprosječne rezultate. Za osobite zasluge za Republiku Hrvatsku stečene u ratu, izravnoj ratnoj aktivnosti i u iznimnim okolnostima u miru Redom hrvatskog trolista odlikovan je zamjenik zapovjednika Počasno-zaštitne bojne pukovnik Marko Čičak, koji se obratio okupljenima te zahvalio u ime odlikovanih i nagrađenih. "Samo naši kolege i njihove obitelji znaju koliko smo sati, dana i godina uložili, koliko predanog rada i usavršavanja, čuvajući pet hrvatskih predsjednika. Po danu i po noći, u svim vremenskim uvjetima. Bili smo i jesmo štit i dika i sve to zajedničkim snagama", rekao je pukovnik i zamolio svoje kolege da ustraju i drže posebnost i izvrsnost ove postrojbe.

U programu obilježavanja izvedena je nova inačica vojno-akrobatske vježbe Počasne satnije, čiji su pripadnici unatoč kompliciranoj koreografiji s puškama pokazali izvanrednu koordinaciju kroz usklađen niz pokreta, bacanja, vrtnji, hvatanja, koraka... Na svečanosti je nastupila Klapa "Sveti Juraj" Hrvatske ratne mornarice. U sklopu obilježavanja 30. obljetnice izaslanstvo Počasno-zaštitne bojne položilo je vijenac i zapalilo svijeće kod spomen-obilježja poginulim pripadnicima 1. hrvatskog gardijskog zбора, a misu u spomen na sve poginule pripadnike postrojbe te poginule i nestale hrvatske branitelje služio je vojni kapelan Zdravko Barić.

Povjesnica Počasno-zaštitne bojne iznimno je bogata. Kao združena postrojba višenamjenskog karaktera imala je zadaće cjelovitog osiguranja Predsjednika RH, predsjedničke rezidencije i ostalih objekata kojima upravlja Ured Predsjednika, izvršavanja ceremonijalnih zadaća na državnoj razini te određenih borbenih zadaća u svrhu zaštite vrhovnog zapovjednika OSRH. Počasno-zaštitna bojna danas je pristožerna postrojba s dodijeljenom misijom osiguranja i zaštite vrhovnog zapovjednika OSRH te izvršavanja počasno-ceremonijalnih radnji za potrebe državnog i vojnog vrha.

stožerni narednik Krunoslav Posavec, prvi dočasnik Počasno-zaštitne bojne

"Cilj ove okrugle obljetnice bio je dovesti pripadnike koji su bili u 1. hrvatskom gardijskom zboru da se zajedno s današnjim pripadnicima Počasno-zaštitne bojne prisjete trenutaka koji su obilježili ovu postrojbu. Zajedništvo nam je bilo jako bitno 1990-ih, a isto tako je bitno i danas. Štititi i osiguravati Predsjednika i izvršavati počasno-ceremonijalne radnje bila je i ostala naša misija. Iako smo u ratnim vremenima imali veći broj ljudi, zadržali smo sposobnost, a postrojba je s vremenom evolvirala."

bojnik Zvonimir Andrić, voditelj Operativnog odsjeka Počasno- zaštitne bojne

"Ova je obljetnica bila odlična prilika da se svi zajedno podsjetimo tko smo i što smo, čime se bavimo, na koje se tradicije oslanjamo, otkud smo pošli i kamo idemo. Državni vrh, za koji sve ovo radimo, svjestan je naše uloge i koliko pridonosimo u nekim stvarima koje se tiču državnog interesa. Kao postrojba koja je zadužena za osiguranje Predsjednika i lokacija na kojima se on nalazi pozvani smo pratiti trendove jer se svakodnevno zbog napretka tehnologije i znanosti prijetnje umnažaju, a mi moramo biti spremni na njih odgovoriti."

RAZGOVOR

BRIGADIR

TIHOMIR ZEBEC

ZAPOVJEDNIK
POČASNO-ZAŠITNE BOJNE

“Ovdje nema mjesta prosječnosti i normalno je da se očekuje izvrsnost jer mi pružamo zaštitu, osiguranje i potporu Predsjedniku, koji je ujedno i vrhovni zapovjednik OSRH. Kad obavljate takvu zadaću, nema mjesta za pogreške niti za bilo kakva odstupanja od onoga što je propisano i svaki pripadnik ove postrojbe mora biti svjestan toga”, naglasio je zapovjednik Počasno-zaštitne bojne brigadir Tihomir Zebec

ČAŠT, DUŽNOST I DOMOVINA

RAZGOVARALA

Janja Marijanović
Šaravanja

FOTO

Tomislav Bušljeta

Kod nas je posebno to da moramo imati vojnkinje i vojnike koji zadovoljavaju određene predispozicije i uvjete, a kad se objavi natječaj za prijam djelatnici moraju biti spremni na izazove najtežih zadaća i, što je najbitnije, moraju biti spremni u svakom trenutku odgovoriti na sigurnosne ugroze

Nakon što je nedavno preuzeo dužnost zapovjednika Počasno-zaštitne bojne, brigadir Tihomir Zebec za Hrvatski vojnik govori o njezinim temeljnim zadaćama. Spomenuti su i izazovi s kojima se susreće kao zapovjednik te posebne postrojbe, od koje se uvijek očekuje izvrsnost u obavljanju zadaća.

OBIJEŽILI STE 30. OBLJETNICU USTROJAVANJA 1. HRVATSKOG GARDIJSKOG ZBORA I DAN POČASNO-ZAŠTITNE BOJNE. KOLIKO JE POSTROJBA DANAS DRUGAČIJA U ODNOSU NA VRIJEME KAD JE USTROJENA?

Postrojba je u svojim temeljnim zadaćama ostala jednaka. Zaštita, sigurnost, potpora Uredu Predsjednika, Glavnom stožeru i Ministarstvu obrane zadaće su koje je obavljala i prije i njihov se popis nije promijenio. U vrijeme ustrojavanja 1. hrvatskog gardijskog zbora još uvijek je trajao Domovinski rat, a Zbor su činile četiri bojne te 1. hrvatski gardijski zdrug kao borbena postrojba za izvršavanje najsloženijih i najzahtjevnijih zadaća u svim uvjetima. Ustrojavanjem Počasno-zaštitne bojne 2000. godine Zbor je prestao djelovati, a mi smo danas njegova sljednica. Iako nismo toliko brojni i nemamo sve sastavnice kao što je imao Zbor, temeljna je zadaća jednaka: potpora Uredu Predsjednika, njegova sigurnost i zaštita.

MNOGI GOVORE DA JE POČASNO-ZAŠTITNA BOJNA ELITA HRVATSKE VOJSKE. KOJE SU PO VAŠEM MIŠLJENJU NJEZINE SPECIFIČNOSTI I PO ČEMU SE RAZLIKUJE OD DRUGIH POSTROJBI?

Ne volim koristiti riječ elita jer svaki pripadnik Oružanih snaga na određeni način izvršavanjem svojih zadaća pokazuje kvalitete koje se mogu mjeriti s elitom. Istina, Počasno-zaštitna bojna postrojba je s drugačijim načinom djelovanja i rada te se samom svojom misijom i zadaćama razlikuje od drugih postrojbi. Istaknuti smo kao elita jer ima-

mo Počasnu satniju i svečani postroj koji se upriliči prilikom dolaska stranih državnika u Ured Predsjednika RH te, osim toga, ustrojstvene jedinice Bojne koje izvršavaju druge zadaće kako bi sigurnost i zaštita Predsjednika i vrhovnog zapovjednika OSRH bila potpuna i besprijekorna. Kod nas je posebno to da moramo imati vojnkinje i vojnike koji zadovoljavaju određene predispozicije i uvjete, a kad se objavi natječaj za prijam djelatnici moraju biti spremni na izazove najtežih zadaća i, što je najbitnije, moraju biti spremni u svakom trenutku odgovoriti na sigurnosne ugroze. Budući da smo jedini koji pružamo osiguranje Uredu Predsjednika u vidu zaštite, sigurnosti i potpore, to nas čini posebnijim od drugih postrojbi.

OD POSTROJBE SE OČEKUJE IZVRSNOST U OBAVLJAJU ZADAĆA. KOJA SU NJEZINA TEMELJNA NAČELA?

Ovdje nema mjesta prosječnosti i normalno je da se očekuje izvrsnost jer mi pružamo zaštitu i osiguranje Predsjedniku RH, koji je ujedno i vrhovni zapovjednik OSRH. Kad obavljate takvu zadaću nema mjesta za pogreške niti za bilo kakva odstupanja od onoga što je propisano i svaki pripadnik postrojbe mora biti svjestan toga.

Temeljna načela postrojbe još od ustrojavanja Zbora glase ŠTIT I DIKA. U grbu postrojbe nalazi se štit, a dika pokazuje koliko su u to vrijeme pripadnici bili ponosni jer osiguravaju svojeg Predsjednika i vrhovnog

Glavni su mi ciljevi da imam motiviranog, spremnog i obučenog pripadnika koji može zadovoljiti standarde zadaća i misija koje provodimo. Bitno mi je da bude zadovoljan svojim poslom i da je ponosan što je pripadnik ove postrojbe. Nastojat ću omogućiti ljudima što više obučavanja i školovanja da steknu sposobnosti i vještine kako bi uspješno odgovorili na današnje izazove i prijetnje

zapovjednika. Mi smo danas sljedbenici tih načela, a moto nam je *Čast, dužnost i domovina*. Prije svega smo vojnici i ovdje smo da časno obnašamo svoje dužnosti, a sve to u interesu domovine.

POSTUPAK PRISTUPANJA POSTROJBI PROVODI SE NA TEMELJU POSEBNIH UVJETA POPUNE. ŠTO SE TRAŽI OD BUDUĆIH PRIPADNIKA PZB-A?

Kad prođu administrativnu selekciju i zadovolje sve postavljene uvjete, djelatnici idu na psihotestiranje. Ako to zadovolje, dolaze nam na selekcijsku obuku, gdje vidimo njihove motoričke sposobnosti, tjelesnu spremnost, volju da budu ovdje, te prolaze kroz elemente koje će raditi. Kad zadovolje sve navedeno, piše se prijedlog za njihov raspored i postaju naši pripadnici. Za budućeg je pripadnika PZB-a najbitnije da bude motiviran i spreman, te da je svjestan kako ne smije previše govoriti o svojem poslu jer se na taj način otkriva sustav sigurnosti.

KOLIKA JE MOTIVACIJA PRIPADNIKA HV-A DA POSTANU DIJELOM PZB-A I JESTE LI ZADOVOLJNI INTERESOM ZA PRISTUPANJE?

Na prijave se uvijek javi velik broj pripadnika, ali nakon određenih testiranja i selekcije taj se broj smanji. Ove je godine bio velik interes, ali mi bismo svakako željeli da ubuduće bude i veći jer su nam potrebne snaga i mladost. Dugotrajno stajanje u stroju i spremnost 24 sata na dan zahtijeva određene sposobnosti, a mladost ima svoju energiju koja se može nositi s tim.

KRATKO STE VRIJEME NA DUŽNOSTI ZAPOVJEDNIKA PZB-A. KOJI SU GLAVNI CILJEVI KOJE SI KAO ZAPOVJEDNIK POSTAVLJATE?

Glavni su mi ciljevi da imam motiviranog, spremnog i obučenog pripadnika koji može zadovoljiti standarde zadaća i misija koje provodimo. Bitno mi je da bude zadovoljan svojim poslom i da je ponosan što je pripadnik ove postrojbe. Nastojat ću omogućiti ljudima što više obučavanja i školovanja da steknu sposobnosti i vještine kako bi uspješno odgovorili na današnje izazove i prijetnje. Ovdje uvijek postoji tendencija da bi se nešto moglo dogoditi ili da će se nešto dogoditi i zato smo mi tu, jer da je postignuta apsolutna sigurnost ne bi nas ni trebali. Zato trebamo pripremiti ljude da budu spremni na sve izazove i da poduzmu potrebne mjere kako bi spriječili ugrozu onima koje mi osiguravamo, čuvamo i podupiremo.

DUGO STE BILI PRIPADNIK VOJNE POLICIJE. KOLIKO SU VAM PRIJAŠNJA ISKUSTVA POMOGLA DA SE SNAĐETE U OVOJ POSEBNOJ POSTROJBI?

Prije dolaska na mjesto zapovjednika PZB-a bio sam šest godina načelnik službe Vojne policije u Glavnom stožeru. Vojna policija i Počasno-zaštitna bojna imaju jednu zajedničku temeljnu zadaću, a to je čuvanje sigurnosti i zaštita. Upravo zbog te sličnosti iskustva stečena u Vojnoj policiji puno mi znače, a opis poslova koje danas obavljam ne razlikuje se previše od onoga što sam prije radio. Razlika je u nekim specijalnostima, ali zaštita, sigurnost i potpora temelj su za obje postrojbe.

KOJI SU VAM NAJVEĆI IZAZOVI S KOJIMA SE SUSREĆETE U ULOZI ZAPOVJEDNIKA?

Kao svakome tko se bavi sigurnošću, najveći mi je izazov poduzeti sve mjere i radnje da ona bude na najvišoj razini. Treba pratiti što se događa i koje su ugro-

RAZGOVOR // BRIGADIR TIHOMIR ZEBEC

ze prisutne te biti spreman na njih odgovoriti. Ne smijemo se dovesti u situaciju gdje se improvizira, nego poduzimati sve preventivne mjere i korake kako bi se spriječio neželjeni događaj. Preventiva se nikad ne vidi na van, ali to je ono što je ključno u svim zadaćama osiguranja i zaštite.

KROZ UPOZNAVANJE SVIH SASTAVNICA PZB-A VIDJELI SMO DA JE VELIK BROJ DOČASNIKA KOJI SU U POSTROJBI JOŠ OD USTROJAVANJA 1. HRVATSKOG GARDIJSKOG ZBORA. KOLIKO VAM ZNAČE TI PRIPADNICI SA ZAVIDNIM ISKUSTVOM I KAKO SURADUJU S NOVIM I MLAĐIM PRIPADNICIMA?

Takvi nam pripadnici u postrojbi znače jako puno jer imaju jedno posebno iskustvo iz Domovinskog rata i određene elemente kao što su domoljublje i odanost domovini. Kad dolaze mlađi pripadnici, rade zajedno bez ikakvih problema i to znači sinergiju znanja i iskustva i mladosti. Imamo velik broj doča-

snika i dosta se posla bazira na njima, a iskustvo koje steknu radeći i poslije ga prenoseći je veliko. Jako sam ponosan na to jer se svaki dan vidi ta sinergija između starijih i mlađih pripadnika.

DIO PRIPADNIKA IZMJEŠTEN JE U URED PREDSEDNIKA, GDJE OBAVLJAJU KLJUČNE ZADAĆE. KAKO STE ZADOVOLJNI SURADNOM S UREDOM I RADOM VAŠIH DJELATNIKA U UREDU?

Dio pripadnika Satnije za potporu izmješten je u Ured Predsjednika, gdje obavljaju zadaće protokola, fotografiranja i sl. Elementi vojske puno im znače, pogotovo kad su vojni protokoli u pitanju. S Uredom blisko surađujemo, a naši djelatnici koji ondje radeiskusni su i obučeni, spremni i odlučni, te sam iznimno zadovoljan njihovim radom.

KAKO VIDITE PZB U BUDUĆNOSTI TE IMATE LI VEZANO UZ TO NEKE PLANOVE?

Prvo i osnovno mi je postrojbu maksimalno obučiti, spremiti i motivirati za zadaće. Svakim danom očekujemo mlađe pripadnike, koji će polako početi preuzimati nove dužnosti i voditi na način da budu spremni za misiju koja im je dodijeljena, a to je sigurnost, zaštita i potpora Uredu Predsjednika.

Kao svakome tko se bavi sigurnošću, najveći mi je izazov poduzeti sve mjere i radnje da ona bude na najvišoj razini. Treba pratiti što se događa i koje su ugroze prisutne te biti spreman na njih odgovoriti

NAJBOLJI VOJNICI I DOČASNICI U 2023. GODINI

Potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar obrane Ivan Anušić i načelnik Glavnog stožera OSRH admiral Robert Hranj uručili su 20. veljače u Ministarstvu obrane pohvale i nagrade najboljim vojnicima / mornarima i dočasniciima mjeseca te medalje najboljoj vojnkinji i dočasniku za 2023. godinu

TEKST

Željko Stipanović
Jelena Jakšić

FOTO

Josip Kapi

OSRH

Najbolja vojnkinja u 2023. godini pripadnica je 2. satnije Bojne NBKO Hrvatske kopnene vojske Alena Pejić, dok je najbolji među dočasnicima prvi dočasnik 2. satnije VP-a Karlovac stožerni narednik Damir Sertić iz Pukovnije Vojne policije.

Vojnkinja Alena Pejić u postrojbi je od veljače 2023., a već na specijalističkoj vojnoj obuci istaknula se kao najbolja polaznica. Događaj zbog kojeg je odabrana za najboljeg vojnika godine uspješna je reanimacija starije ženske osobe koja se dogodila 9. studenog 2023. Dok je čekala zadaću odavanja počasti na zagrebačkom groblju Mirogoj, starija ženska osoba izgubila je svijest te pala na tlo. Osoba u srodstvu sa ženom koja je izgubila svijest počela je dozivati pomoć te je vojnkinja Pejić odmah reagirala. Kolegama je rekla da zovu hitnu pomoć i maknu ljude od nesrećene žene, a ona je pružala reanimaciju i održavala je na životu. Sve do dolaska hitne pomoći, otprilike 20 minuta u kontinuitetu je uz pomoć kolega provodila sve mjere prve pomoći. Po dolasku hitne pomoći rekla im je što se dogodilo te im predala nesrećenu ženu. Kći nesrećene žene kasnije je nazvala te rekla da je majka preživjela upravo zbog napora vojnkinje Pejić te da su vojnkinja

“Hvala vam na predanoj i časnoj službi hrvatskom narodu i domovini. O tome koliko profesionalno obnašate svoje dužnosti govori i činjenica kako hrvatski narod najviše povjerenja ima upravo u Hrvatsku vojsku”, rekao je ministar obrane te naglasio kako vjeruje da će nove generacije pobjedničke Hrvatske vojske domoljublje, vrijednosti i znanja iz Domovinskog rata prenositi generacijama koje dolaze

Pejić i kolege s kojima je pomagala izravno zaslužni za spašavanje majčina života. Vojnkinja Alena Pejić, osim toga, tijekom godine dva se puta našla u demo timu tijekom prikaza vježbe za polaznike Temeljne časničke izobrazbe. Stožerni narednik Damir Sertić pristupio je u OSRH 13. lipnja 2005. godine. Pripadnik je Vojne policije od 1. rujna 2006. Obnašao je dužnosti od vojnika do zapovjednika desetine, prvog dočasnika voda, do prvog dočasnika 2. satnije VP-a Karlovac. Na potonjoj je dužnosti od 1. srpnja 2018. godine. Sudjelovao je 2008. u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu. Tijekom karijere više je puta pohvaljen i nagrađen. Odlikovan je Spomenicom domovinske zahvalnosti, te medaljama za pomoć institucijama civilne vlasti i za vojne vježbe. Uspješno je završio velik broj tečajeva i obuka.

Stožerni narednik Damir Sertić tijekom 2023. proveo je i sudjelovao u provedbi mnogih tečajeva i obuka, od kojih treba izdvojiti: obuku pripadnika Vojne policije OS-a Gruzije u planiranju obuke; kao instruktor i SME u sklopu aktivnosti MNMPBAT (Multinational Military Police Battalion) u Gruziji; obuku pripadnika Vojne policije OS-a Gruzije u planiranju obuke; kao instruktor i SME u sklopu aktivnosti MNMPBAT u Republici Poljskoj. U sklopu aktivnosti MNMPBAT istaknuo se u provedbi vježbe CPX Sharp Lynx 23 kao ključno osoblje u Stožeru vježbe. Istaknuo se u procesu dostizanja sposobnosti kao instruktor obuke u sklopu aktivnosti NRI (NATO Readiness Initiative) s Vojnom policijom Savezne Republike Njemačke u Republici Hrvatskoj. U planiranju i provedbi prezentacije sposobnosti Pukovnije Vojne policije OESS-u imao je istaknutu ulogu kao voditelj lokalne prateće skupine, gdje je časnicima iz 26 zemalja na engleskom jeziku prezentirao sposobnosti te postrojbe. Za navedenu je aktivnost OESS dao Pukovniji Vojne policije najviše ocjene.

Najbolji je dočasnik u 2023. godini stožerni narednik Damir Sertić, a najbolja vojnkinja je Alena Pejić

Za izvanredne rezultate postignute u radu u 2023. priznanja su zaslužili:

najbolja vojnkinja siječnja
vojnkinja Tena Hanžeković, Pukovnija Vojne policije
najbolji dočasnik siječnja
skupnik Stipo Jukić, Hrvatska kopnena vojska
najbolji vojnik veljače
vojniki Toni Jurjević, Hrvatska ratna mornarica
najbolji dočasnik veljače
desetnik Josip Vinski, Obavještajna pukovnija
najbolja vojnkinja ožujka
vojnkinja Ana Gverić, Pukovnija Vojne policije
najbolji dočasnik ožujka
nadnarednik Antun Brezak, Zapovjedništvo za kibernetički prostor
najbolji vojnik travnja
razvodnik Dino Pavošević, Hrvatska kopnena vojska
najbolji dočasnik travnja
pripadnik Zapovjedništva specijalnih snaga
najbolji vojnik svibnja
razvodnik Mladen Kerum, Hrvatska ratna mornarica
najbolji dočasnik svibnja
desetnik Valentin Glogovac, Hrvatska kopnena vojska
najbolji vojnik lipnja
vojniki Duje Babić, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo
najbolji dočasnik lipnja
nadnarednik Dean Čikvar, Hrvatsko vojno učilište
najbolji vojnik srpnja
pozornik Dino Jakovljević, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo
najbolji dočasnik srpnja
stožerni narednik Damir Sertić, Pukovnija Vojne policije
najbolji vojnik kolovoza
razvodnik Matija Božinović, Pukovnija Vojne policije
najbolji dočasnik kolovoza
desetnik Krunoslav Peh, Obavještajna pukovnija
najbolji vojnik rujna
vojniki Antonio Knežević-Grubišić, Zapovjedništvo za potporu
najbolji dočasnik rujna
stožerni narednik Dean Levak, Središnjica za upravljanje osobljem
najbolja vojnkinja listopada
vojnkinja Gordana Šaleković, Hrvatska kopnena vojska
najbolji dočasnik listopada
desetnik Ivan Medić, Hrvatska kopnena vojska
najbolji vojnik studenog
vojniki Ivan Omrčen, Hrvatska ratna mornarica
najbolji dočasnik studenog
nadnarednik Kruno Guvo, Hrvatska ratna mornarica
najbolji vojnik prosinca
vojniki Martino Knežević, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo
najbolji dočasnik prosinca
stožerni narednik vojni specijalist Branislav Erceg, Hrvatsko ratno zrakoplovstvo.

“Neka vam i dalje najvažnija zadaća bude obrana domovine. Čuvajte i štite njezine interese, ulažite u sebe i nikada nemojte pristati na prosječnost. Hrvatska vojska treba one najbolje”, poručio je načelnik GS OSRH admiral Robert Hranj

VI STE NAJBOLJE ŠTO HRVATSKA IMA

Uručivši medalje najboljoj vojnkinji i dočasniku, ministar Anušić još je jednom poručio kako su upravo hrvatske vojnkinje i vojnici, dočasnici i časnici još od Domovinskog rata pa sve do danas najbolje što Hrvatska ima.

“Hvala vam na predanoj i časnoj službi hrvatskom narodu i domovini. O tome koliko profesionalno obnašate svoje dužnosti govori i činjenica kako hrvatski narod najviše povjerenja ima upravo u Hrvatsku vojsku”, rekao je ministar obrane te naglasio kako vjeruje da će nove generacije pobjedničke Hrvatske vojske domoljublje, vrijednosti i znanja iz Domovinskog rata prenositi generacijama koje dolaze.

“Kao ministar obrane nastavit ću se zalagati za daljnje jačanje statusa i položaja Hrvatske vojske u društvu, ali i za poboljšanje materijalnih prava te uvjeta života i rada svih njezinih pripadnika i pripadnika”, dodao je. Istaknuvši kako vjeruje da će u obnašanju svojih dužnosti i poslova nastaviti biti domovini vjerni, zaželio im je puno sreće i uspjeha u daljnjem radu i privatnom životu: “Neka vas čuva dragi Bog, neka na vašem putu sigurne i zadovoljne budu i vaše obitelji. Hvala vam još jednom na svemu plemenitom i dobrom što činite za hrvatski narod i hrvatsku državu.”

Načelnik Glavnog stožera OSRH istaknuo je kako današnje pohvale, nagrade i medalje dokazuju izvrsnost te visoku razinu profesionalnosti pripadnika i pripadnika Hrvatske vojske. “Neka vam i dalje najvažnija zadaća bude obrana domovine. Čuvajte i štite njezine interese, ulažite u sebe i nikada nemojte pristati na prosječnost. Hrvatska vojska treba one najbolje”, poručio je admiral Hranj.

U ime pohvaljenih i nagrađenih vojnika / mornara i dočasnika prisutnima se obratio prvi dočasnik OSRH časnički namjesnik Dražen Klanjec. Zahvalio je Ministarstvu obrane i ministru Anušiću na svim nastojanjima da se kvaliteta života i rada pripadnika HV-a podigne na još višu razinu.

Odabir najboljeg dočasnika i vojnika / mornara mjeseca i godine provodi Dočasnički lanac potpore Oružanih snaga Republike Hrvatske. Za najboljeg dočasnika i vojnika / mornara mjeseca i godine predlažu se kandidati koji su postigli iznadprosječne rezultate na obuci i/ili vježbama, tijekom obnašanja dužnosti, vezano uz unapređenje sustava i drugo.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 158/23 i 14/24) i članka 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15, 14/17 i 91/18), raspisuje se

JAVNI NATJEČAJ ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

U akademskoj godini 2024./2025. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno do 110 kandidata/kinja upisanih na prvu godinu sveučilišnih prijediplomskih studija na:

SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

- sveučilišni prijediplomski **studij Vojno inženjerstvo – do 70 kandidata/kinja**
- sveučilišni prijediplomski **studij Vojno vođenje i upravljanje – do 40 kandidata/kinja.**

Rok za podnošenje prijave je **13. svibnja 2024.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnom uredu na portalu *postani-student* (<https://www.postani-student.hr>) i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

Uz prijavu kandidati/kinje trebaju priložiti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice
- presliku rodnog lista
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

U slučaju prijave na više vojnih studijskih programa, kandidat/kinja šalje samo jednu prijavu u kojoj mora jasno navesti za koje se sve vojne studijske programe natječe.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 2002. godine ili kasnije
- završena četverogodišnja srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak pokrenut po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. podstavku 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 158/23 i 14/24)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija (u prvom upisnom roku u srpnju 2024.)
- ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Kandidate za kadete/kinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnom uredu na portalu *postani-student* u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete. Odabirni postupak ne boduje se, ali njegovo je zadovoljavanje preduvjet zadržavanja na listi kandidata zainteresiranih za vojne studije na portalu *postani-student*.

Svi kandidati koji zadovolje uvjete odabirnog postupka Ministarstva obrane rangiraju se na listi kandidata/kinja za odabrani studijski program na portalu *postani-student* u skladu s bodovima ostvarenim na ispitima državne mature i uspjehom u srednjoj školi unutar upisne kvote.

U kadetsku službu primaju se svi kandidati/kinje koji su stekli pravo upisa na vojni studij u prvom upisnom roku u srpnju 2024. Prije potpisivanja ugovora o kadetskoj službi Ministarstvo obrane provjerit će po službenoj dužnosti nepostojanje zapreka za prijam u službu u Oružane snage iz članka 35. stavka 1. podstavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

U slučaju nepopunjenosti upisne kvote na pojedinom studijskom programu nakon završenog srpanjskog upisnog roka, otvorena je mogućnost prijave kandidata/kinja za rujanski upisni rok, za koji će biti objavljen novi natječaj Ministarstva obrane, a sve informacije bit će dostupne i na internetskim stranicama <https://www.morh.hr>.

Upise na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kinje provode u skladu s propisima i uvjetima javnog natječaja koji raspisuje Sveučilište u Zagrebu, a u skladu s obavijestima objavljenim na mrežnim stranicama Ministarstva obrane i vojnih studija (<https://vojni.unizg.hr>).

Kandidati/kinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i pišu sveučilišni studij iz ovog natječaja bit će krajem kolovoza 2024. pozvani na pripremni kamp, koji će se provesti tijekom rujna 2024.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 50/23).

Nakon završenog sveučilišnog prijediplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, profesionalnog razvoja i sudjelovanja u nacionalnim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane <https://www.morh.hr>, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti na telefone referade Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" (01/3786-666), Središnjice za upravljanje osobljem (01/3784-812 i 01/3784-814) te u područnim odjelima i područnim odsjecima za poslove obrane.

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 158/23 i 14/24) i članka 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15, 14/17 i 91/18), raspisuje se

JAVNI NATJEČAJ ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

U akademskoj godini 2024./2025. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno **do deset kandidata/kinja** upisanih na prvu godinu sveučilišnog integriranog prijediplomskog i diplomskog studija na:

SVEUČILIŠTU OBRANE I SIGURNOSTI "DR. FRANJO TUĐMAN"

- **sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij Vojno pomorstvo.**

Rok za podnošenje prijava je **13. svibnja 2024.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnom uredu na portalu *postani-student* (<https://www.postani-student.hr>) i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

Uz prijavu kandidati/kinje trebaju priložiti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice
- presliku rodnog lista
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

U slučaju prijave na više vojnih studijskih programa, kandidat/kinja šalje samo jednu prijavu u kojoj mora jasno navesti za koje se sve vojne studijske programe natječe.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 2002. godine ili kasnije
- završena četverogodišnja srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. podstavku 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 158/23 i 14/24)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija (u prvom upisnom roku u srpnju 2024.)
- ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete/kinje propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Kandidate za kadete/kinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnom uredu na portalu *postani-student* u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete. Odabirni postupak ne boduje se, ali njegovo je zadovoljavanje preduvjet zadržavanja na listi kandidata zainteresiranih za vojne studije na portalu *postani-student*.

Svi kandidati koji zadovolje uvjete odabirnog postupka Ministarstva obrane rangiraju se na listi kandidata/kinja za odabrani studijski program na portalu *postani-student* u skladu s bodovima ostvarenim na ispitima državne mature i uspjehom u srednjoj školi unutar upisne kvote.

U kadetsku službu primaju se svi kandidati/kinje koji su stekli pravo upisa na vojni studij u prvom upisnom roku u srpnju 2024.

Prije potpisivanja ugovora o kadetskoj službi Ministarstvo obrane provjerit će po službenoj dužnosti nepostojanje zapreka za prijam u službu u Oružane snage iz članka 35. stavka 1. podstavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

U slučaju nepopunjenosti upisne kvote na studiju Vojno pomorstvo nakon završenog srpanjskog upisnog roka, otvorena je mogućnost prijave kandidata/kinja za rujanski upisni rok, za koji će biti objavljen novi natječaj Ministarstva obrane, a sve informacije bit će dostupne i na internetskim stranicama www.morh.hr.

Upise na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kinje provode u skladu s propisima i uvjetima javnog natječaja koji raspisuje Sveučilište obrane i sigurnosti "Dr. Franjo Tuđman" Zagreb, a u skladu s obavijestima objavljenim na mrežnim stranicama Ministarstva obrane i vojnih studija.

Kandidati/kinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i upišu sveučilišni studij iz ovog natječaja bit će krajem kolovoza 2024. pozvani na pripremni kamp, koji će se provesti tijekom rujna 2024.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 50/23).

Nakon završenog sveučilišnog integriranog prijediplomskog i diplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, profesionalnog razvoja i sudjelovanja u nacionalnim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane <https://www.morh.hr>, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti na telefone referade Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" (021/354-927), Središnjice za upravljanje osobljem (01/3784-812 i 01/3784-814) te u područnim odjelima i područnim odsjecima za poslove obrane.

Foto: US National Archives

Pripadnici Američke kopnene vojske fotografirani 1977. u Zapadnoj Njemačkoj sa sustavom M48 Chaparral. Bio je to prvi protuzračni raketni sustav s projektilom Sidewinder koji je ušao u operativnu uporabu

PROJEKTILI ZRAK-ZRAK KAO ORUŽJE ZEMALJSKOG PZO-a (I. DIO):

TEKST
Mario Galić

Kako bi se smanjili troškovi i rizici razvoja novih sustava zemlja-zrak, projektanti iz zemalja NATO-a posezali su tijekom hladnog rata za rješenjima koja su obuhvaćala prenamijenjene projekte druge namjene. I nastavili su ih razvijati sve do danas

OSTAVŠTINA SIDEWINDERA

Jedno od područja na kojem je vojna industrija Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika (SSSR) donekle držala korak sa zapadnom jesu protuzračni raketni sustavi. U nekim trenucima činilo se i da su sovjetski PZO sustavi najbolji na svijetu. Na takve je zaključke, uz ostale sukobe, upućivao i Jomkipurski rat 1973., kad su sovjetski PZO raketni sustavi arapskih zemalja nanijeli velike gubitke izraelskom zrakoplovstvu.

Drugi je primjer Vijetnamski rat, u kojem je američko ratno i mornaričko zrakoplovstvo imalo podosta muke kako bi neutraliziralo sjevernovijetnamsku protuzračnu obranu.

Treći primjer, od 1. svibnja 1960., imao je najveće političke posljedice te zbog toga bio na naslovnicama svih novina. Američki špijunski avion U-2 tad je oboren iznad SSSR-a projektilom S-75 Dvina (NATO-ova oznaka SA-2 Guideline). Avion je u trenutku pogotka bio na visini od oko 21 500 metara. Činjenica je da se sovjetski projektantski uredi nikad nisu morali posebno brinuti o troškovima razvoja, proizvodnje i uporabe svojeg oružja. Tako su i uredi koji su projektirali protuzračne sustave mogli trošiti goleme resurse na razvoj proizvoda. Jedna je od posljedica to da su svi sovjetski PZO raketni sustavi koristili namjenske razvijene projekte. Ta je tradicija nastavljena i u Rusiji, pa tako danas svi ruski protuzračni raketni sustavi koriste projekte koji su namjenski razvijeni za njih. Neki čak koriste nekoliko različitih projektila,

koji se razlikuju uglavnom po dometu. Ministarstva obrane s druge strane željezne zavjese nisu imala neograničena sredstva. Osim toga, troškove su morala pravdati javnosti. Ne iznenađuje stoga da su u pravilu gledala kako bi mogla dobiti više za manje novca. U praksi je to često značilo višestruku uporabu nekih sustava. Područje u kojem je to bio vrlo čest slučaj upravo su PZO raketni sustavi. Kako bi se smanjili troškovi i (ponekad još važnije) rizici razvoja novog sustava, projektanti su posezali za rješenjima koja su obuhvaćala razvijene i u operativnoj uporabi dokazane projekte zrak-zrak, koje bi potom prenamijenili u projekte zemlja-zrak. Osim smanjenja troškova razvoja, takav pristup znatno smanjuje i operativne troškove, jer ratna (i mornarička) zrakoplovstva već imaju uhodane sustave održavanja tih projektila. Što opet jako smanjuje troškove uvođenja u operativnu uporabu. Nove narudžbe

PROTUZRAČNA OBRANA

Foto: Wikimedia Commons

Nakon što je 1963. prekinut razvoj samohodnog protuzračnog raketnog sustava MIM-46 Mauler (na fotografiji), Američka kopnena vojska hitno je trebala zamjenu

za već uhodanu serijsku proizvodnju usto dodatno smanjuju troškove, posljedično i cijenu projektila.

Zbog svega toga zapadne su tvrtke nastavile razvijati takve PZO raketne sustave sve do danas.

ODLIKE INFRACRVENOG SUSTAVA

Prvi vođeni projektil zrak-zrak koji je ušao u operativnu i borbenu uporabu bio je američki AIM-7 Sidewinder. Razvijen je početkom 1950-ih., a Američka ratna mornarica uvela ga je 1956. u naoružanje.

Glavna je odlika Sidewindera infracrveno samonavođenje. I danas je sustav samonavođenja infracrvenim (toplinskim) zračenjem najčešće korišten sustav na projektilima zrak-zrak. Radi tako da senzor u nosu projektila otkrije zagrijane dijelove zrakoplova i veže se na njih. Prvi takvi projektili, uključujući i Sidewinder, mogli su se vezati isključivo na vruće ispušne plinove mlaznih motora. Najsvremeniji, kao što je AIM-9X, otkrivaju toplinski potpis cijelog aviona, a ne samo ispušnih plinova. Kod infracrvenog (IC) sustava navođenja primjenjuje se zakon fizike da sva tijela zrače toplinsku energiju (toplinski tok). Tijela koja dosežu temperature od 600 do 700 Celzijevih stupnjeva zrače vidljivu svjetlost, a njezina je valna duljina od 0,4 do 0,76 nm. Zbog toga su

I U NASAMS-u

Kad je ukrajinski ministar strateških industrija Oleksandr Kamišin krajem prosinca 2023. objavio da su Ukrajinci u borbi prvi put uspješno uporabili jedan od sustava FrankenSAM, otvorila su se mnoga pitanja. Ministar nije precizirao koji je sustav uporabljen, pa je bilo puno špekulacija.

Zanimljivo je da su ukrajinski izvori navodili neke kombinacije ukrajinskih PZO raketnih sustava i zapadnih (uglavnom američkih) projektila. Za neke su znali kako bi se mogli koristiti, za druge nisu. Jedan od projektila za koje ukrajinski izvori nisu znali kako bi se točno mogao koristiti bio je AIM-9M Sidewinder. S obzirom na to da se radi o projektilu s infracrvenim sustavom samonavođenja, njegova prilagodba na neki lanser ne zahtijeva previše priprema. Zasiurno puno manje nego da se radi o projektilu s poluaktivnim radarskim sustavom navođenja. Stoga u obzir za prenamjenu dolazi puno sovjetskih protuzračnih raketnih sustava koji koriste slične projekte, pa i neki koji koriste radarski navođene projekte. Postoji i mogućnost da je ukrajinska vojska dobila i nekoliko sustava Chaparral.

U svakom slučaju, ukrajinski izvori nisu naveli jednu zanimljivu kombinaciju zapadnih sustava – AIM-9M sa sustavom NASAMS (National Advanced Surface-to-Air Missile System). Zna se da Ukrajinci imaju Sidewinder, a i NASAMS. NASAMS je prvotno razvijen za uporabu radarski samonavođenog projektila AIM-120 Advanced Medium-Range Air-to-Air Missile (AMRAAM).

No, u lipnju 2019. tvrtka Raytheon i norveško zrakoplovstvo uspješno su testirali mogućnosti djelovanja projektilom AIM-9X Sidewinder Block II iz NASAMS-a. Probna lansiranja obavljena su na poligonu Andøya u Norveškoj. Razlog za testiranje nije teško dokučiti – cijena jednog AMRAAM-a (ovisno o inačici) iznosi oko 1,4 milijuna dolara. Cijena projektila AIM-9X je oko 381 000 dolara. Ukrajinci, doduše, navodno nisu dobili AIM-9X, već nešto stariji AIM-9M. No princip djelovanja obaju projektila potpuno je jednak tako da ne postoji sumnja može li se i AIM-9M lansirati iz NASAMS lansera.

Infracrveno navođeni projektil AIM-9M razvijen je početkom 1980-ih na osnovama projektila AIM-9L, a prvi su primjerci isporučeni 1983. godine. Najveće izmjene bile su na sustavu IC samonavođenja, koji je dobio veću osjetljivost te otpornost na ometanje. Za uporabu s lansera na zemlji važno je i da je ugrađen novi raketni motor na kruto gorivo sa smanjenom emisijom dima. Kako je AIM-9M nešto kraći od projektila AIM-9X (283,5 prema 301,75 cm), zasiurno može stati u lanser sustava NASAMS.

Kad se koristi kao projektil zrak-zrak, domet mu je veći od 16 kilometara. Kako projektil koji se lansira sa zemlje tijekom lansiranja potroši velik dio energije raketnog motora na ubrzanje, domet projektila AIM-9M lansiranog sa zemlje znatno je manji.

Foto: US National Archives

zagrijani ispušni plinovi mlaznih motora vidljivi ljudskom oku. Međutim, manje zagrijana tijela također zrače toplinsku energiju, ali našem oku nevidljivu, koju nazivamo infracrvene zrake. Infracrvene zrake valovi su elektromagnetske prirode čija valna duljina iznosi od 0,76 do 420 nm. Jedna je od bitnih odlika IC zraka to što dobro prolaze kroz neke materijale kroz koje vidljiva svjetlost ne može proći. Osim toga, manje se rasipaju i apsorbiraju u atmosferi.

S obzirom na te odlike, upravo je infracrveni spektar odabran u svrhu navođenja projektila. Prvo je korišten na sustavima zrak-zrak, potom zemlja-zrak, na koncu i na protubrodskim samonavodnim projektilima. Slikovni IC senzori sposobni su otkriti i ciljeve čija se temperatura vrlo malo razlikuje od vanjske, kao što su, recimo, tenkovi. Zbog toga najsuvremeniji protuoklopni projektili rabe slikovne IC senzore za otkrivanje i navođenje na ciljeve.

M113 KAO OSNOVA

Nakon uvođenja Sidewindera u operativnu uporabu pokrenuta je masovna serijska proizvodnja, što je pak znatno smanjilo troškove. Jedan od rezultata bio je sve veći izvoz, što je dodatno povećalo narudžbe i isplativost proizvodnje te smanjilo cijenu po projektilu. Smanjenje cijene potaknulo je to da su se počele razmatrati i druge mogućnosti uporabe. Bilo je prijedloga da se Sidewinder prenamijeni u projektil zrak-zemlja i u protubrodski vođeni projektil.

Američka tvrtka Raytheon i norveško zrakoplovstvo u lipnju 2019. uspješno su testirali mogućnosti djelovanja projektilom AIM-9X Sidewinder Block II iz NASAMS-a

Foto: Raytheon

U inačicama kojima se opremao američki PZO sustav Chaparral projektili Sidewinder dobivali su oznaku MIM-72. Sustav na fotografiji bio je namijenjen operacijama protiv iračkih snaga početkom 1990-ih

Jedan od prijedloga koji je na kraju i ostvaren bila je prenamjena Sidewindera u projektil zemlja-zrak. Odluka je zapravo bila logična, s obzirom na to da IC sustav samonavođenja omogućava uporabu Sidewindera bez skupih radarskih sustava. Naravno da radari povećavaju učinkovitost, posebno pri lošoj vidljivosti. Ili protiv vrlo brzih ciljeva koji vrlo kratko ostaju u zoni djelovanja. Međutim, sam sustav mogao je biti vrlo jednostavan, s optičkim motrilačkim podsustavom. Što je značilo i vrlo niske troškove razvoja i proizvodnje. Osim toga, proces obuke operatera također je bio jednostavan, brz i jeftin.

Prvi protuzračni raketni sustav s projektilom Sidewinder koji je ušao u operativnu uporabu bio je američki MIM-72A/M48 Chaparral. Nakon što je 1963. prekinut razvoj samohodnog protuzračnog raketnog sustava MIM-46 Mauler, Američka kopnena vojska hitno je trebala zamjenu. No taj su put tražili da sustav bude što jeftiniji, bez ikavog rizika u razvoju. Tako je nastao Chaparral, na kojem su projektanti iskoristili isključivo postojeće sustave. Cijeli je sustav postavljen na gusjenično vozilo M730, koje je izvedeno iz postojećeg logističkog gusjeničnog vozila M548. Potonje je pak razvijeno na osnovama oklopnog transporterera M113.

NEZAŠTIĆENA POSADA

Na M730 postavili su otrprie razvijen četverostruki lanser M54 koji su prilagodili za lansiranje četiriju infracrveno navođenih projektila AIM-9D Sidewinder. Lanser je postavljen na stražnji dio vozila te je imao mogućnost okretanja unutar 360 stupnjeva. Vozilo je teoretski moglo djelovati iz pokreta iako ta mogućnost teško da je ikad korištena. Problem je bio u tome što je posada bila smještena u prednjem dijelu vozila, a ono nije imalo klasičan metalni krov, već ceradu. Posada je prije djelovanja tu ceradu morala skinuti. Da je vozilo djelovalo iz pokreta, teoretski bi bilo moguće da se projektil lansira preko prednjeg dijela vozila, tj. preko tri člana posade, koji nisu ničim bili zaštićeni. Lanser M54 sastojao se od kupole za ciljača, koja je bila smještena na sredini. Bočno od kupole, na svakom boku, postavljena su dva lansera za projekte. Kako bi projektili lakše i brže otkrili cilj i vezali se za njega, lanseri su se mogli pomicati +90 i -9 stupnjeva po okomici.

Za kupce kojima je Chaparral bio preskup razvijena je izvedenica s lanserom M54 postavljenim na dvoosovinsku prikolicu. Sastavni je dio prikolice i elektrogenerator. Posadu su činila četiri člana – zapovjednik, glavni ciljač, ciljač i vozač. Kako je dužnost ciljača mogao obavljati i zapovjednik, smatralo se da je to dovoljno da u slučaju potrebe Chaparrali budu sposobni za djelovanje unutar sva 24 sata.

PROTUZRAČNA OBRANA

Uz vozilo s lanserom u pravilu je išlo i logističko vozilo koje je prevozilo dodatnih osam projektila. To je vozilo imalo dva člana posade.

I DANAS U UPORABI

Na projektilu su izvedene minimalne promjene kako bi ga se prilagodilo lansiranju sa zemlje. Tako prilagođen projektil dobio je oznaku MIM-72A. S izvornim projektilom MIM-72A učinkoviti domet bio je od minimalno 500 do maksimalno 6000 metara. Jako spori ciljevi kao što su transportni avioni i helikopteri mogli su se gađati do udaljenosti od 9300 metara. Visina djelovanja bila je između 15 i 3000 metara.

Od 1978. godine u operativnoj je uporabi bio projektil MIM-72C, koji je imao maksimalni domet djelovanja protiv borbenih aviona 9000 m na visini do 4000 m.

Usljedila su nova poboljšanja, i to s projektilima MIM-72E i MIM-72F. Glavno je poboljšanje ugradnja novog raketnog motora na kruto gorivo, koje je pri lansiranju stvaralo znatno manje dima. To je operateru omogućavalo lansiranje više projektila u kraćem intervalu.

Zadnji projektil bio je MIM-72G. On je za samonavođenje rabio infracrveno tražilo AN/DAW-2 preuzeto s projektila FIM-92 Stinger. Domet MIM-72G je 9000 m protiv aviona i 8000 m protiv helikoptera koji lete na maloj visini. Minimalni je domet 500 m. Maksimalna je visina djelovanja 3000, a minimalna 15 m. Projektil ima bojnu glavu mase 12,6 kg i blizinski upaljač. Postojala su i dva projektila namijenjena izvozu – MIM-72H i MIM-72J.

Lanser M54 bio je opremljen isključivo elektrooptičkim sustavima motrenja te ga nije bilo moguće otkriti sustavima za elektroničko djelovanje i gađati proturaketnim projektilima. Istodobno, elektrooptički sustavi bitno su ograničavali mogućnosti djelovanja cijelog sustava. Prije svega u pravodobnom otkrivanju

Radar Sentinel na sustavu Enduring Shield najvjerojatnije će s vremenom biti zamijenjen naprednijim radarom LTAMDS

Kad je 2005. uveden u operativnu uporabu, za projektil IRIS-T tvrdili su da će istisnuti AIM-9 Sidewinder s tržišta

zahtjevnih ciljeva pri lošoj vidljivosti, koji su velikim brzinama letjeli na vrlo malim visinama. Zbog toga je egipatska vojska sustavu pridodala motrilački radar TRACKSTAR razvijen na osnovama radara AN/MPQ-49.

Američka vojska povukla je Chaparral iz operativne uporabe 1998. godine. Izraelska je to učinila 2003., a portugalska 2018. godine. Chaparrali su još uvijek u

Američka vojska odlučila je u kolovozu 2021. tvrtki Dynetics dati ugovor za razvoj protuzračnog raketnog sustava Enduring Shield koji će rabiti projektele AIM-9X Block II. U prilogu je ilustracija koju je objavila tvrtka

Ilustracija: Dynetics

Glavna je odlika Sidewindera infracrveno samonavođenje. I danas je sustav samonavođenja infracrvenim (toplinskim) zračenjem najčešće korišten sustav na projektilima zrak-zrak

operativnoj uporabi u oružanim snagama Čilea, Ekvadora, Egipta, Maroka, Tunisa i otoka Tajvana. Ratna mornarica tog otoka jedini je korisnik i mornaričke izvedenice RIM-72C Sea Chaparral. Njim su naoružane fregate klase Kang Ding. Svaka od šest fregata ima po jedan lanser na pramcu, između topa i zapovjednog mosta.

UNATOČ KAŠNJENJU...

Uporaba Sidewindera kao projektila zemlja-zrak nije se zaustavila na sustavu Chaparral. U kolovozu 2015. godine Američka vojska i Raytheon uspješno su obavili testna lansiranja projektila AIM-9X Block II iz lanseira Indirect Fire Protection Capability (IFPC) Increment 2-I Block 1 Multi-Mission Launcher (MML).

Važnost je tog testnog lansiranja u tome što su uporabljeni izvorni projektili AIM-9X Block II na kojima nisu izvršene nikakve modifikacije. Cilj je bila besposadna letjelica koja je letjela na visini od 1500 metara.

U međuvremenu je projekt IFPC zapao u razvojne probleme (kašnjenje), pa je Američka vojska odlučila u siječnju 2019. godine zatražiti dopuštenje za nabavu izraelskog raketnog PZO sustava Iron Dome. I uspjela je, jer je dopuštena nabava dviju bitnica u poslu vrijednom 373 milijuna dolara. No, konkurentske američke tvrtke nisu željele da se zbog toga ukine IFPC.

Foto: US Army / Darrell Ames

OD KINE DO MAROKA

Kineska vojska odlučila je iskoristiti projektil kratkog dometa s infracrvenim principom navođenja PL-9 i za nekoliko protuzračnih sustava. PL-9 razvijen je na tehnologijama projektila PL-8, koji je po licenci izrađen izraelski projektil Python-3. PL-9 ušao je u uporabu početkom 1990-ih, prije svega radi izvoza. I zato kineski izvori tvrde da se PL-9 može prilagoditi za uporabu sa svih borbenih aviona koji su trenutačno u operativnoj uporabi. Jedna promidžbena brošura navodi da je PL-9 znatno bolji od američkog projektila AIM-9L/M Sidewinder. Kad se koristi kao projektil zrak-zrak, domet PL-9C iznosi 21 km. Kineska korporacija NORINCO još je 1989. godine na pariškoj zrakoplovnoj izložbi prikazala sustav baziran na oklopnom vozilu na kotačima WZ 551D, na koji je postavljen lanser s četiri projektila PL-9. Na vrhu lansera bila je antena malog motrilačkog radara koji je mogao otkrivati ciljeve na udaljenosti od 18 km i do visine od 6000 m. NORINCO je još nekoliko godina nudio taj sustav mogućim kupcima, no kako nije bilo interesa, razvoj je zaustavljen. Umjesto njega razvijen je samohodni protuzračni raketni sustav Yitian, također baziran na vozilu WZ 551D, no koji rabi namjenski razvijen projektil zemlja-zrak TY-90.

Projektil PL-9 uspješno je uporabljen u topničko-raketnom protuzračnom sustavu AF902 FCS, poznatom i kao Type 390 (DK-9) SHORAD. I taj je sustav razvila tvrtka NORINCO. Sastoji se od topova kalibra 35 mm Type 90 (PG99) i četverostrukih lansera za projekte PL-9. Top Type 90 (PG99) po licenci je proizveden top GDF-002 švicarske tvrtke Oerlikon. Svaka bitnica uz četiri topa Type 90 ima i dva četverostruka lansera za projekte PL-9/DK-9. Maksimalni je domet projektila 8000 m te 3000 m po visini.

Podatke o ciljevima osigurava radarski sustav AF902, koji ih otkriva do udaljenosti od 32 km i visine do 18 km. Sustav AF902 sastoji se od motrilačkog radara i ciljnikog radara, koji je spregnut s elektrooptičkim sustavom motrenja i ciljanja. Elektrooptički sustav sastoji se od dnevne kamere, termovizije i laserskog daljinomjera. Unutar sustava Type 390 (DK-9) SHORAD radar AF902 ujedno je i zapovjedno mjesto s kojeg se upravlja topovima i protuzračnim projektilima.

Maroko je jedini poznati korisnik sustava AF902 FCS / Type 390 (DK-9) SHORAD.

PROTUZRAČNA OBRANA

Njihovo uporno lobiranje urodilo je plodom pa je Američka vojska u kolovozu 2021. odlučila tvrtki Dynetics dati ugovor za razvoj protuzračnog raketnog sustava Enduring Shield. Danas konfiguracija podrazumijeva četiri lansera Enduring Shield (njihov je temelj lanser MML) uvezana sa 3D radarom AN/MPQ-64 Sentinel i zapovjednim mjestom Integrated Battle Command System (IBCS). U svakom lanseru nalazit će se 18 projektila AIM-9X Block II. Radar AN/MPQ-64 Sentinel proizvod je američkog Raytheona i francuskog Thalesa te je glavni senzor za otkrivanje ciljeva za PZO raketne sustave malog dometa. Prevozi se prikolicom s pomoću manjeg terenskog vozila, primjerice Humveeja. Domet motrenja najmodernije inačice iznosi 75 km, a istodobno može pratiti do 50 ciljeva: aviona, helikoptera, krstarećih projektila, besposadnih letjelica... S obzirom na to da je i povećani domet od 75 km premalen za učinkovito djelovanje unutar sustava IFPC, Sentinel je u njemu bio predviđen za ciljnik radar za precizno određivanje pozicije cilja. No, kod sustava Enduring Shield, radar Sentinel najvjerojatnije će s vremenom biti

zamijenjen naprednijim radarom LTAMDS (Lower Tier Air and Missile Defense Sensor) tvrtke Raytheon. *Problemčič* bi mogla biti činjenica da su radari LTAMDS namijenjeni i korištenju u protuzračnom raketnom sustavu MIM-104 Patriot. Budući da modernizacija Patriota ima prednost, prvi kompletni sustavi Enduring Shield zasigurno će biti isporučeni s radarima Sentinel.

Tvrtka Dynetics ugovorom se obvezala da će prvu bitnicu isporučiti najkasnije do 30. rujna 2022. godine. Međutim, to se nije dogodilo pa je novi rok pomaknut za rujna 2023. U međuvremenu je prvo uspješno testiranje zapovjednog sustava IBCS s lanserima obavljeno u ljeto 2023. godine. Na kraju je tvrtka Leidos (vlasnik Dyneticsa) isporučila u prosincu 2023. prve lansere za Enduring Shield.

ŠTO SU MISLILI PROJEKTANTI?

Kad je 2005. uveden u operativnu uporabu, za projektil zrak-zrak s infracrvenim navođenjem IRIS-T (Infra-Red Imaging System – Tail control) tvrdili su da će istisnuti AIM-9 Sidewinder s tržišta. To se očito nije dogodilo. Umjesto toga, IRIS-T postao je poznatiji kao projektil zemlja-zrak.

Razvila ga je njemačka tvrtka Diehl BGT (Bodenseewerk Gerätetechnik) Defence. Projektanti su mislili na glavnog konkurenta – Sidewinder, pa su nastojali da njegova veličina, masa i drugi gabariti budu bliže

Zemaljska je inačica Diehlova proizvoda IRIS-T protuzračni sustav IRIS-T SL. Razvijen je unutar njemačkog programa Medium Extended Air Defense System, tj. MEADS

Foto: Diehl Defence GmbH & Co. KG

Projekt IFPC zapao je u razvojne probleme (kašnjenje), pa je Američka vojska odlučila u siječnju 2019. godine zatražiti dopuštenje za nabavu izraelskog raketnog PZO sustava Iron Dome

Najnovija izvedenica sustava, nazvana IRIS-T SLX, imat će vrlo malo veze s izvornim projektilom. S dometom od 80 km i mogućnosti djelovanja do visine od 30 km projektil će imati dvojno navođenje – infracrveno i radarsko. Proizvođač kupcima nudi širok raspon AESA radara. Trenutačno najviše kupaca rabi radar Hensoldt TRML-4D. Kao opcije tu su i Thales Ground Master 200 MM/C i Saab Giraffe 4A.

Zasigurno je najzanimljiviji CEAFAR Ground Based Multi-Mission Radar (GBMMR) australske tvrtke CEA Technologies. Ona je poznata po proizvodnji brodskih radara, no napravila je i jedan namijenjen uporabi u protuzračnim raketnim sustavima. CEAFAR (GBMMR) izvedenica je radara namijenjenog ugradnji na brodove. Riječ je o suvremenom AESA radaru, čija je specifičnost u tome što rabi četiri fiksne antene. CEA Technologies ne daje nikakve podatke o samom radaru. Zasad je, za potrebe prikazivanja na sajmovima vojnog naoružanja i pripadajuće opreme, napravljen jedan prototip te je postavljen na terenski kamion MAN SX45 8 x 8.

(kraj u idućem broju)

Jedna od opcija za AESA radar zemaljskih PZO sustava IRIS-T jest Saabov Giraffe 4A

američkom projektilu. Dakle, ako imate lansere za Sidewinder, bez modifikacija moći ćete s njih lansirati i IRIS-T. To, naravno, jako širi krug mogućih kupaca.

Zemaljska je inačica Diehlova proizvoda protuzračni sustav IRIS-T SL (Infra-Red Imaging System Tail/Thrust Vector-Controlled – Surface Launched). Razvijen je unutar njemačkog programa Medium Extended Air Defense System, tj. MEADS, i to kao zamjena za njemačke MIM-104 Patriots.

Projektil IRIS-T u izvornoj inačici zrak-zrak ima domet od 25 km, pa je logično da IRIS-T SLS ima kraći domet djelovanja – 12 km. Zbog toga je Diehl BGT razvio novi projektil IRIS-T SLM s većim i jačim raketnim motorom na kruto gorivo. Domet je povećan na 40 km i do visine od 20 km.

Foto: Copyright Saab AB / Stefan Kalm

PODLISTAK

RAZVOJ
PROTUOKLOPNIH
VOĐENIH
SUSTAVA
(VIII. DIO)

RADAR

NAJBOLJI, ALI I NAJSKUPLJI

TEKST
Mario Galić

Radarsko samonavođenje omogućava povećanje dometa i brzine leta projektila sve do nadzvučnih brzina. Problem je u tome što (pre)veliko povećanje dometa i brzine traži sve veći projektil

Radarsko samonavođenje najbolji je izbor za sve projektile, pa tako i za protuoklopne. Prije svega zato jer taj način navođenja ne ovisi o vremenskim uvjetima. Radarsko samonavođenje omogućava usto da projektil sam pronađe i uništi cilj. Doduše, poželjno je da prije lansiranja projektil dobije što točnije podatke o položaju cilja u odnosu na lanser. Još bolje – da platforma s koje se lansira osigura radarski prikaz okoliša iako je moguće da se on osigura iz drugih izvora. To mogu biti leteći radari (primjerice

E-2 Hawkeye) ili izvidničke besposadne letjelice opremljene radarima. Za razliku od protuoklopnih projektila navođenih laserom, oni opremljeni radarskim aktivnim sustavom samonavođenja u pravom su smislu projektili *ispali i zaboravi*. Doduše, i protuoklopni projektili opremljeni optičkim sustavima samonavođenja također ulaze u tu kategoriju. Međutim, oni su jako osjetljivi na vremenske uvjete te dimne zastore. Radarsko samonavođenje omogućava povećanje dometa i brzine leta projektila sve do nadzvučnih brzina.

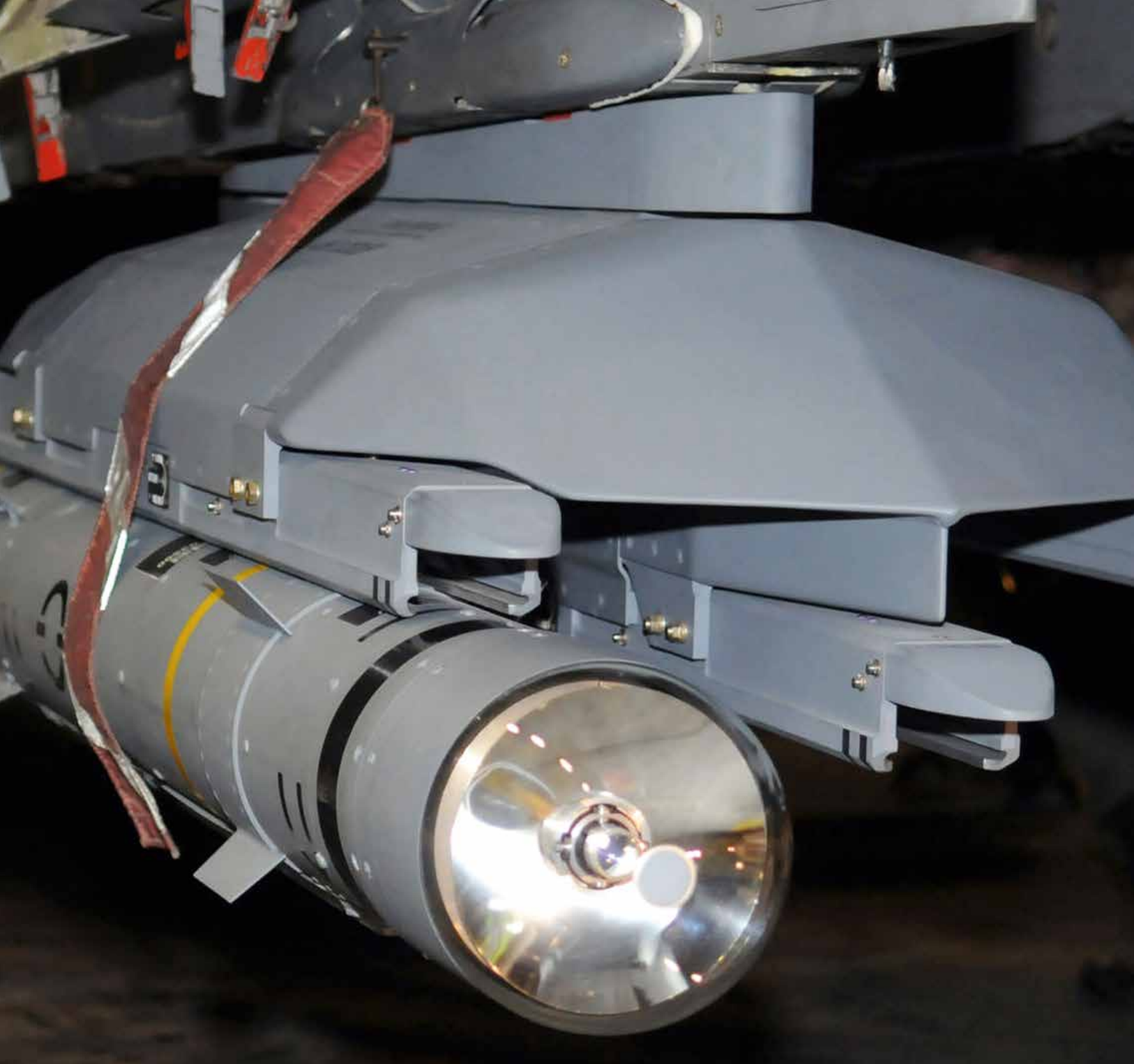

Foto: Crown Copyright / UK Ministry of Defence / Sergeant Laura Bibby

Problem je u tome što (pre)veliko povećanje dometa i brzine traži sve veći projektil kako bi u njega stao sve veći raketni motor, ali koji onda ne bi stao na postojeće platforme. Stoga projektanti i naručitelji tu moraju napraviti kompromis.

Ako su radarski navođeni projektili toliko dobri, zašto ih onda nema puno više? Zato što su tehnologije potrebne za izradu sustava za radarsko samonavođenje složene i još uvijek jako skupe. Da nije bilo razvoja projektila zrak-zrak s radarskim samonavođenjem, nikad ne bi bili razvijeni ni oni

**Projektil
Brimstone na
podvjesniku
aviona Tornado
GR4 britanskog
zrakoplovstva u
prosincu 2008.
godine**

malobrojni protuoklopni. Kako i projektili zrak-zrak koriste vrlo male radare za otkrivanje i uništavanje ciljeva, jednom razvijenu tehnologiju nije bilo preteško prilagoditi za ugradnju u protuoklopne projektile.

Osim cijene, drugi nedostatak principa aktivnog radarskog samonavođenja jest mogućnost ometanja. Svi se radari mogu ometati. Svi suvremeni (i skupi) borbeni avioni opremljeni su barem rudimentarnim sustavima za ometanje radara. Međutim, dok su sustavi za ometanje radara sveprisutni na ratnim zrakoplovima i brodovima, kopnene vojske imaju ih vrlo malo. One su više orijentirane na ometanje sustava veza, a tehnički najnaprednije i na ometanje sustava satelitske navigacije. Protuoklopnih projektila samonavođenih aktivnim radarskim sustavom ima toliko malo da se mogu ukratko prikazati i u jednom dijelu podlistka. Ovom koji upravo čitate.

PODLISTAK

ORUŽJE KOJE ĆE KORISTITI MOGUĆNOSTI

Prvi od takvih projektila koji je ušao u operativnu/borbenu uporabu te svakako najpoznatiji američki je AGM-114L Hellfire Longbow. Razvijen 1990-ih, uveden je 1998. u naoružanje Američke kopnene vojske kako bi se iskoristile sve mogućnosti jurišnog helikoptera AH-64D Apache. Doduše, tijekom razvoja očekivalo se da će AGM-114L biti i glavno oružje izvidničko-borbenog helikoptera RAH-66 Comanche. Njega su također 1990-ih zajedno razvijali Boeing i Sikorsky, no nove političke okolnosti (prije svega raspad SSSR-a) dovele su do znatnog smanjenja proračunskih izdvajanja za oružane snage. To je značilo i ukidanje mnogih projekata: Comanche je bio jedna od *žrtava*.

Najveća razlika između Apacheove inačice AH-64D u odnosu na sve prijašnje bila je u tome što joj je na vrh glavnog rotora postavljena antena radara AN/APG-78 Longbow. Time je AH-64D postao mali leteći radar sposoban otkrivati sve vrste ciljeva na navodno samo osam kilometara iako je sasvim sigurno da je doseg motrenja znatno veći (procjena je najmanje 12 km), u svim vremenskim uvjetima, danju i noću.

Pa kad je Američka kopnena vojska već napravila kombinaciju jurišnog helikoptera i radara, trebala je i oružje koje će iskoristiti te mogućnosti. Tako je nastao AGM-114L Hellfire Longbow. Kao osnova uzet je običan Hellfire te je umjesto laserskog stavljen radarski aktivni sustav samonavođenja. S obzirom na to da je službeno najveći domet motrenja radara bio osam kilometara, jednak je i službeni najveći domet projektila AGM-114L. Neslužbene procjene kreću se od devet do 11 km.

Na potonji domet upućuje i duljina projektila od 180 cm te masa u trenutku lansiranja od 49 kg. Kako je od ranijih inačica preuzeta kumulativna bojna glava mase devet kilograma, AGM-114L ima jednake značajke kao i AGM-114M Hellfire II, za koji se zna da ima domet od 11 km.

PROBLEMI S TERORISTIČKIM CILJEVIMA

Još jedan vođeni projektil koji je nastao zbog hitnih potreba za novim oružjima za blisku zračnu potporu jest britanski

Brimstone. Nudi ga britanski ogranak paneuropske tvrtke MBDA, a u razvoju je od studenog 1996. godine. Često ga opisuju kao preinačeni Hellfire, ali riječ je o potpuno novom projektilu. Za razliku od većine Hellfirea, Brimstone ima masivnije i čvršće tijelo, milimetarski radar koji omogućava način djelovanja *ispali i zaboravi*, te novu dvodijelnu bojnu glavu namijenjenu uništavanju oklopnih vozila. Boeing (koji s Lockheed Martinom proizvodi Hellfire) osigurava neke podsustave projektila, a MBDA je zadužena za proizvodnju radara, sastavljanje i završnu provjeru projektila. Izvorni projektil Brimstone razvijen je kako bi uništavao valove tenkova i drugih oklopnih vozila sovjetskog podrijetla, ali pokazao se neadekvatnim za uporabu u sukobima kakvi su prevladavali početkom XXI. stoljeća, a svodili su se na protuteroristička i protugerilska djelovanja. Naime, njegov milimetarski radar nema dovoljnu mogućnost razlučivanja ciljeva da bi u načinu *ispali i zaboravi* mogao samostalno razlikovati vojna i civilna vozila. Praksa je pokazala i da se ne može vezati za točno određen cilj, već da u gustom (gradskom) prometu može pogoditi doslovno bilo koje vozilo. Kako bi iskoristilo barem dio proizvedenih projektila, Ministarstvo obrane Ujedinjene Kraljevine pokrenulo je program modifikacije, koji se zapravo ograničio na zamjenu radarskog novim, poluaktivnim laserskim sustavom vođenja.

Brimstone je dug 1,8 m, a promjer tijela mu je 17,8 cm. Masa mu je u trenutku lansiranja relativno malih 50 kilograma. Pokreće ga snažan raketni motor na kruto gorivo. Nakon lansiranja, raketni motor ubrzava projektil na nadzvučnu brzinu. Motor radi vrlo kratko, uz minimum dima, kako bi se i na taj način minimalizirala mogućnost otkrivanja položaja s kojeg je lansiran. Maksimalni mu je domet 12 km kad se lansira s helikoptera. Razvijena je i poboljšana izvedenica Brimstone II, s povećanim dometom koji prelazi 40 km kad djeluje s helikoptera.

NEDOUMICE OKO HELIKOPTERA

AGM-179 Joint Air-To-Ground Missile (JAGM) ukratko smo opisali u prošlom nastavku podlistka, a i u jednom detaljnijem posebnom tekstu (opširnije v. AGM-179 JAGM nasljednik Hellfirea, HV br. 697). Sličan Hellfireu po performansama, JAGM će biti pogodan za uporabu s niza platformi.

Zahvaljujući novim tehnologijama, suvremenijim od onih koje ima Hellfire, JAGM će se puno lakše prilagoditi uporabi na novim borbenim helikopterima Američke vojske. Najnovija inačica Apachea je AH-64E. Međutim, Boeing najavljuje razvoj puno naprednije inačice, koja će, uz ostalo, dobiti i AESA radar umjesto sad već *zubom vremena* načeto AN/APG-78 Longbowa. S obzirom na to da se Američka kopnena vojska nada da će do kraja ovog desetljeća odabrati zamjenu za Apache, nije spremna investirati u radikalne zahvate. Zbog toga je Boeing ponudio inačicu AH-64E Version 6. Uz jači motor i puno bolju avioniku MOSA (Modular Open Systems Approach), najveće bi poboljšanje bila ugradnja AESA radara. Tvrtka Raytheon ima dovršen AESA radar PhantomStrike koji je dovoljno mali da bi mogao biti zamjena za AN/APG-78 Longbow. Donedavno je JAGM spominjan i kao naoružanje helikoptera koji će biti odabran iz programa Future Attack Reconnaissance Aircraft (FARA). Američka kopnena vojska njim je tražila zamjenu za OH-58D Kiowa Warrior, no puno moćniju, po sposobnostima bližu Apacheu. Pentagon je 25. ožujka 2020. objavio da su u finale ušli prijedlozi

HAL Rudra, naoružana inačica indijskog višenamjenskog helikoptera HAL Dhruv, lansira projektil HELINA tijekom testiranja u travnju 2022.

Foto: Government of India / Ministry of Defence / Twitter

Bella i Sikorskog. Bellov prijedlog bio je 360 Invictus, a Sikorskog – Raider X. I dok je Bellov prijedlog barem nalik na borbeni helikopter, onaj Sikorskog više podsjeća na transportni prenamijenjen u borbeni. S druge strane, Raider X tehnološki je znatno napredniji od 360 Invictusa.

Američka kopnena vojska prije tri tjedna ipak je odlučila ukinuti program FARA. Apache ostaje glavni jurišni helikopter, a izvidničku funkciju Kiowa preuzimaju besposadne letjelice. No, Lockheed Martin otprije je započeo razvoj znatno poboljšanog JAGM-a Joint Air-To-Ground Missile Medium Range. Razvoj je danas u završnoj fazi. Testiranja su pokazala da projektil ima domet veći od 16 km, a zadržana je prvotna masa i duljina.

INDIJA TRAŽI NAJDULJI DOMET

Indijski projektil Nag nije baš poznat u svijetu. Zajednički su ga razvili državna organizacija za obrambena istraživanja i razvoj (Defence Research and Development Organisation – DRDO) i

Donedavno je JAGM u SAD-u spominjan i kao naoružanje helikoptera koji će biti odabran iz programa FARA. Američka kopnena vojska njim je tražila zamjenu za OH-58D Kiowa Warrior, no puno moćniju, po sposobnostima bližu Apacheu

Foto: US Army / Sgt. Aaron R. Braddy

Jurišni helikopter Apache Američke kopnene vojske lansira projektil Hellfire Longbow. Kao osnova uzet je običan Hellfire, a umjesto laserskog stavljen je radarski aktivni sustav samonavođenja

tvrtka Bharat Dynamics Limited (BDL). Cilj je da OS Indije prestane ovisiti o uvozu protuoklopnih vođenih sustava pa ne iznenađuje da su na osnovi Naga nastala još tri programa. Jedan je razvoj lakog protuoklopnog vođenog sustava namijenjena naoružavanju pješništva. Druga su dva programa HELINA (HELICopter NAg) i Dhruvastra. Sustavom HELINA trebaju se opremiti jurišni helikopteri KoV-a, dok je Dhruvastra određen za jurišne helikoptere ratnog zrakoplovstva.

Zrakoplovstvo indijskog KoV-a želi projektil koji će služiti kao potpora snagama na zemlji u protuoklopnju borbi. Zbog toga HELINA/Dhruvastra ima suvremeni elektrooptički sustav navođenja, koji, međutim, ograničava maksimalni domet na sedam kilometara.

Indijsko ratno zrakoplovstvo želi zapravo višenamjenski vođeni projektil koji će moći uništavati tenkove, ali i druge ciljeve, te imati domet znatno veći od sedam kilometara. Zbog toga je DRDO na osnovama projektila HELINA/Dhruvastra pokrenuo program razvoja znatno naprednijeg projektila. Program zasad nosi naziv SANT (Standoff Anti-tank Guided Missile) i u fazi je razvoja.

Kad bude dovršen, trebao bi imati domet od 15 do 20 kilometara. Uz elektrooptički sustav navođenja preuzet s projektila HELINA/Dhruvastra, razvija se i aktivni radarski sustav samonavođenja. Bude li razvoj uspješno dovršen, SANT će biti protuoklopnji projektil s najvećim dometom na svijetu.

Sasvim je drugo pitanje s kojeg će se jurišnog helikoptera koristiti. Indijsko ratno zrakoplovstvo ima Apache u inačici AH-64E, ali bez radara AN/APG-78 Longbow. Sva se testiranja SANT-a provode s helikoptera Mi-35, no to bi bio još gori izbor od AH-64E. Stoga je razumljivo da dio indijskih medija, posebno onih koji se redovito bave pitanjima sigurnosti i obrane, spominje mogućnost da SANT uopće ne bude u naoružanju jurišnih helikoptera, već jurišnih aviona. Kao najvjerojatniji odabir spominju se modernizirani Jaguari.

Indijsko ratno zrakoplovstvo zadnje je na svijetu koje još uvijek koristi Jaguare. I tako će biti još barem desetak godina jer je moderniziralo 60 letjelica unutar programa DARIN III. Modernizirani Jaguari dobili su, uz ostalo, AESA radar IAI/ELTA ELM-2052. Suvremeni radar upravo je ono što je potrebno za uspješnu uporabu protuoklopnih projektila s aktivnim radarskim samonavođenjem.

GODINA SPORTA

Na II. Ljetnim olimpijskim igrama, održanim 1900. u Parizu, prvi su se put natjecale žene. Treće je izdanje Igara održano u Novom svijetu, američkom gradu St. Louisu, a zanimljivo je što su medalje za prvoplasirane bile izrađene od pravog zlata

OLIMPIJSKE IGRE PRVI NASTUP HRVATA

TEKST
Ivan Šurbek

Nakon relativno uspješnih Olimpijskih igara održanih 1896. u Ateni, uslijedile su one u Parizu, no nije sve teklo glatko. Igre u Parizu trajale su neuobičajeno dugo, čak pet mjeseci. Službeno su počele 14. svibnja 1900., a otvorio ih je barun Pierre de Coubertin. Održane su u sklopu Svjetske izložbe (EXPO), zapravo, bile su u sjeni tog velikog međunarodnog događaja koji je posjetilo nešto manje od 50 milijuna ljudi. Članci iz tog vremena ne daju najprecizniju

Foto: olympics.org

Charlotte Cooper, prva olimpijska pobjednica u tenisu

sliku o tome koje su discipline održane u sklopu olimpijskog programa, a koje u sklopu Svjetske izložbe. Povjesničari i novinari i danas o tome raspravljaju. Čak su i sami sportaši bili zbunjeni, ne znajući na kojem se od dva velika događaja zapravo natječu. Na mnogim plakatima umjesto izraza Jeux Olympiques, možemo naći Exposition Universelle. Danas je jasno kako je taj događaj zasjenio Olimpijske igre, a samim tim i ideju te želju Pierrea de Coubertina da u Parizu napravi veliko svjetsko sportsko borilište.

Olimpijske igre u Parizu poznate su po tome što su prvi put nastupile i žene. Za razliku od Igara u Ateni, gdje su mogle sudjelovati samo kao vlasnice zaprega, u Parizu su se mogle i natjecati. Švicarka Hélène de Pourtalès postala je prva olimpijska pobjednica, i to u jedrenju. Charlotte Cooper, članica britanskog tima, prva je olimpijska pobjednica u tenisu. Prije osvajanja tog naslova tri je puta bila pobjednica Wimbledonu. U Parizu je osvojila i naslov u mješovitim parovima, u kojima je nastupala sa sunarodnjakom Reginaldom Dohertyjem. Upravo je ona postala jednim od istaknutijih imena pariških Olimpijskih igara.

U odnosu na Atenu, broj sudionika bio je u Parizu osjetno veći. Nastupili

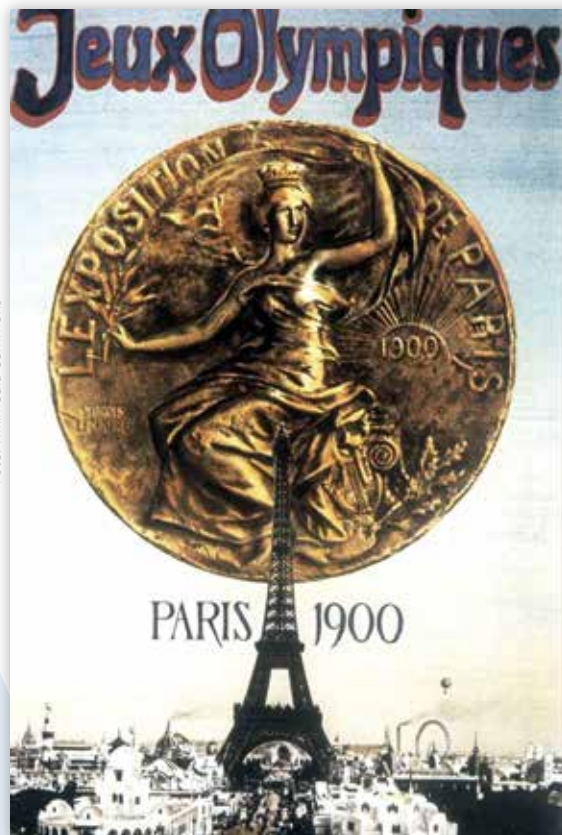

Foto: Wikimedia Commons

Službeni plakat Igara u Parizu

Foto: www.wingedist.org

Bacač kladiva John Flanagan

su natjecatelji iz 26 zemalja, odnosno 1226 natjecatelja u 95 disciplina, koji su snage odmjerili u 19 sportova. Na igrama u Parizu prvi je put nastupio jedan Hrvat – mačevalac Milan Neralić. Na Igrama u Parizu nisu dodijeljene medalje. Međunarodni olimpijski odbor dodijelio ih je tek retroaktivno, kako bi odao poštovanje pobjednicima. Umjesto medalja, dodijeljeni su im trofeji, odnosno pehari. Grčka je kao prvi domaćin očekivala da će se Igre nastaviti u Ateni i da će se održavati isključivo u Grčkoj. Međutim, Pierre de Coubertin imao je drugačije zamisli i želio je da se održavaju diljem svijeta. Među brojnim sportašima koji su u Parizu pokazali svoje umijeće bio je i američki bacač kladiva John Flanagan, koji je naslov olimpijskog pobjednika osvojio još 1904. u St. Louisu i 1908. u Londonu.

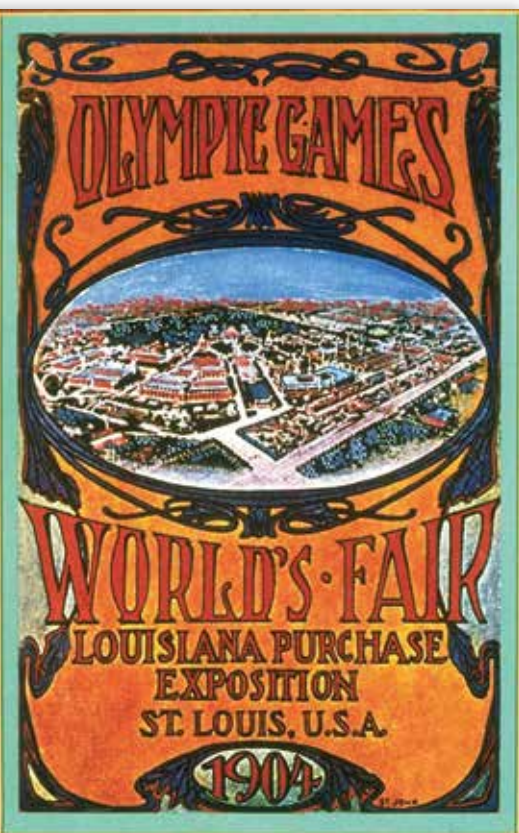

Foto: Wikimedia Commons

Olimpijada označava četverogodišnje razdoblje između Olimpijskih igara. Započinje Olimpijskim igrama, a završava početkom sljedećih Igara. Izrazi olimpijada i Olimpijske igre nerijetko se zamjenjuju i pogrešno koriste. Timej, grčki povjesničar sa Sicilije, početkom III. st. pr. Krista uveo je datiranje vremena po olimpijadama i sastavio popis olimpijskih pobjednika.

Foto: Wikimedia Commons

Milan Neralić (1875. – 1918.), prvi je Hrvat koji je sudjelovao na Olimpijskim igrama: 1900. u Parizu nastupao je kao mačevalac pod austrijskom zastavom te osvojio treće mjesto u disciplini sablja. Batio se usto gimnastikom i plivanjem, radio kao instruktor mačevanja i skijanja. Većinu života proveo je u Beču i Berlinu. Njegov je najpoznatiji učenik Richard Verderber, koji je 1912. na Igrama u Stockholmu osvojio dvije medalje. Hrvatski olimpijski odbor od 2019. dodjeljuje Nagradu "Milan Neralić", namijenjenu pojedincima i udrugama zaslužnima za razvoj i unapređenje sporta na lokalnoj razini. Spomenik ovom velikom sportašu otkriven je 2022. u središtu njegova rodnog Slunja.

Službeni plakat igara u St. Louisu

ST. LOUIS 1904. – III. OLIMPIJSKE IGRE

Barun Pierre de Coubertin želio je da se Igre održavaju širom svijeta. Nakon prvih dvaju izdanja, održanih u Europi, slijedile su one u američkom gradu St. Louisu 1904. godine. Zanimljivo je da su se ponovno preklepile sa Svjetskom izložbom i trajale nekoliko mjeseci. St. Louis slučajno je postao domaćin. To je prvotno trebao biti Chicago, ali otpao je zbog problema oko dogovora i vremena održavanja. Pojedini su članovi predlagali de Coubertinu da se pomaknu na 1905., ali on je odbio prekinuti četverogodišnju tradiciju održavanja Igara pa je tako odluka pala na St. Louis.

U tom su gradu prvi put dodjeljivane medalje trima najboljim natjecateljima, i to zlatna, srebrna i brončana. Zanimljivo je da je prvi i jedini put u povijesti Igara prvoplasiranima dodjeljivana medalja od pravog zlata. Zlatne medalje na budućim Olimpijskim igrama bile su samo presvučene zlatom, a zapravo su bile izrađene od srebra.

Od sportaša koji su nastupili svakako valja spomenuti Raya Ewryja. Istaknuto je ime već na Igrama u Parizu, gdje je ostvario tri pobjede: u skoku u dalj, troskoku i skoku s mjesta. Rođen je 1873. u Lafayetteu u Indiani,

Ray Ewry postao je unatoč teškoj bolesti jedan od najuspješnijih olimpijaca svih vremena

Foto: Wikimedia Commons

Foto: Wikimedia Commons

Natjecanje u potezanju konopa na Igrama u St. Louisu

a njegova je priča impresivna po tome što je kao dječak bolovao od dječje paralize i kretao se uz pomoć invalidskih kolica. Unatoč tomu, uspio je premostiti sve životne nedaće. Jedan je od najuspješnijih olimpijaca svih vremena: nastupio je na Igrama u Parizu, St. Louisu i Londonu i osvojio čak osam zlatnih medalja. Osvojio je i dvije zlatne medalje na međugrama održanim 1906. u Ateni, na desetu obljetnicu prvih Olimpijskih igara.

Olimpijske igre u St. Louisu zapamćene su i po jednom kontroverznom i sramotnom potezu. Radi se o maratonu, koji je održan na visoka 32 Celzijeva stupnja. Akter i glavni negativac američki je maratonac Fred Lorz. Dio staze prešao je u vozilu te nečasno osvojio prvo mjesto. Njegov sunarodnjak Tom Hicks bio je drugi, ali nakon što je prijevara otkrivena Lorz je zlato oduzeto i doživotno mu je zabranjeno sudjelovanje na maratonu. Zabrana mu je, međutim, uskoro ukinuta pa je već iduće godine pobijedio na maratonu u Bostonu. Iako su Igre u Parizu i St. Louisu ostale u sjeni dvaju izdanja Svjetske izložbe, olimpijski put nastavljen je 1908. u Londonu.

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19 i 158/23) i članka 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15, 14/17 i 91/18), Uprava za ljudske potencijale Ministarstva obrane raspisuje

JAVNI NATJEČAJ ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

U akademskoj godini 2024./2025. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno **do šest kandidata/kinja**, upisanih na prvu godinu sveučilišnog prijediplomskog studija na:

I. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU – FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

sveučilišni prijediplomski studij Aeronautika – vojna kontrola zračnog prometa

Rok za podnošenje prijave je **13. svibnja 2024.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnim uredu na portalu *postani-student* (<https://www.postani-student.hr>) i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

Uz prijavu kandidati/kinje trebaju priložiti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice
- presliku rodnog lista
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

U slučaju prijave na više vojnih studijskih programa, kandidat/kinja šalje samo jednu prijavu u kojoj mora jasno navesti za koje se sve vojne studijske programe natječe.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 2002. godine ili kasnije
- završena četverogodišnja srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak pokrenut po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. podstavku 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19 i 158/23)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija (u prvom upisnom roku u srpnju 2024.)
- da su ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete/kinje propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15) i Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti

za vojnu službu (Narodne novine, br. 42/14, 134/15, 109/16 i 97/17), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Kandidate za kadete/kinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnim uredu na portalu *postani-student* u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete. Odabirni postupak ne bodeuje se, ali njegovo je zadovoljavanje preduvjet zadržavanja na listi kandidata zainteresiranih za vojne studije na portalu *postani-student*.

Svi kandidati koji zadovolje uvjete odabirnog postupka Ministarstva obrane rangiraju se na listi kandidata/kinja za odabrani studijski program u skladu s bodovima ostvarenim na ispitima državne mature i uspjehom u srednjoj školi unutar upisne kvote.

U kadetsku službu primaju se kandidati/kinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i steknu pravo upisa na sveučilišni prijediplomski studij Aeronautika – vojna kontrola zračnog prometa.

Prije potpisivanja ugovora o kadetskoj službi Ministarstvo obrane provjerit će po službenoj dužnosti nepostojanje zapreka za prijam u službu u Oružane snage iz članka 35. stavka 1. podstavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Upise na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kinje provode u skladu s propisima i uvjetima natječaja koji raspisuje Sveučilište u Zagrebu, a u skladu s obavijestima objavljenim na mrežnim stranicama Ministarstva obrane i Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Kandidati/kinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i upišu sveučilišni studij iz ovog natječaja, krajem kolovoza 2024. bit će pozvani na pripremni kamp, koji će se provesti tijekom rujna 2024.

Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 50/23).

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju točke IV. Odluke ministra obrane (KLASA: 023-03/23-03/1, URBROJ: 512-01-23-111) od 30. studenog 2023., Ministarstvo obrane raspisuje

JAVNI POZIV

ZAINTERESIRANIM KANDIDATIMA – UČENICIMA 3. RAZREDA SREDNJE ŠKOLE ZA STUDIJ AERONAUTIKA – VOJNI PILOT FAKULTETA PROMETNIH ZNANOSTI SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Nakon uspješno završenog sveučilišnog prijediplomskog studija Aeronautika – vojna kontrola zračnog prometa (šest semestara) na Fakultetu prometnih znanosti u Zagrebu, kadeti/kinje upisuju sveučilišni diplomski studij Aeronautika – vojna kontrola zračnog prometa (četiri semestra) na Fakultetu prometnih znanosti u koji je uključena Temeljna časnička izobrazba i praktična obuka za vojnog kontrolora zračnog prometa u Središtu za obuku Hrvatskog ratnog zrakoplovstva "Rudolf Perešin" u Zemunik Donjem.

Nakon završenog sveučilišnog prijediplomskog i diplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djeelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, stimulativni sustav profesionalnog razvoja i mogućnost sudjelovanja u domaćim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na mrežnoj stranici Ministarstva obrane <https://www.morh.hr>, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti u Središnjici za upravljanje osobljem (tel. 01/3784-812 i 01/3784-814), u Referadi Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu (tel. 01/238-0202) te u područnim odjelima i odsjecima za poslove obrane Ministarstva obrane.

Studij traje ukupno deset semestara. Nakon uspješno završenog sveučilišnog prijediplomskog studija Aeronautika – vojni pilot (šest semestara) na Fakultetu prometnih znanosti u Zagrebu, kadeti/kinje upisuju sveučilišni diplomski studij Aeronautika – vojni pilot (četiri semestra) na Fakultetu prometnih znanosti u koji je uključena Temeljna časnička izobrazba i letačka obuka u Središtu za obuku Hrvatskog ratnog zrakoplovstva "Rudolf Perešin".

Kandidati/kinje – učenici 3. razreda srednje škole mogu iskazati interes za navedeni studij, uz mogućnost dodjele stipendije tijekom srednjoškolskog obrazovanja ako to žele.

Rok za podnošenje prijava je **3. svibnja 2024.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku na mrežnoj stranici <https://vojnipilot.hr> ili pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 2008. godine ili ranije
- prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj
- učenik 3. razreda četverogodišnje srednje škole
- opći uspjeh najmanje 3,00 u prethodnoj školskoj godini
- da nije korisnik stipendije u svrhu zaposlenja kod drugog poslodavca
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. podstavku 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19 i 158/23)
- da su ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete/kinje propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15

i 138/15) i Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti za vojnu službu (Narodne novine, br. 42/14, 134/15, 109/16 i 97/17), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij

– uspješan završetak selekcijskog letenja.

Kandidati/kinje trebaju priložiti:

- popunjen obrazac prijave
- presliku osobne iskaznice i rodnog lista
- dokument kojim se dokazuje upis u 3. razred srednje škole u školskoj godini 2023./2024.
- presliku svjedodžbe 2. razreda srednje škole
- potvrdu o prebivalištu uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Nakon zaprimanja prijave Ministarstvo obrane pozvat će zainteresirane kandidate/kinje – učenike 3. razreda srednje škole na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete te posebno vrednovanje na selekcijskom letenju kandidata za vojne pilote, u trajanju od pet tjedana, tijekom srpnja i kolovoza 2024.

Kandidati/kinje – učenici 3. razreda srednje škole koji zadovolje kriterije odabirnog postupka uključujući kriterije selekcijskog letenja moći će, ako žele, s Ministarstvom obrane Republike Hrvatske potpisati ugovor o stipendiranju, na temelju kojeg će primati stipendiju tijekom srednjoškolskog obrazovanja.

Informacije u vezi s javnim pozivom nalaze se na mrežnim stranicama Ministarstva obrane <https://www.morh.hr> ili <https://www.vojnipilot.hr>, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti u Središnjici za upravljanje osobljem (tel. 01/3784-812 i 01/3784-814), u Referadi Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu (tel. 01/238-0202) te u područnim odjelima i odsjecima za poslove obrane Ministarstva obrane.

PRIČE O DOMOVINSKOM RATU

Ministarstvo hrvatskih branitelja i ove je godine raspisalo natječaj za najbolju priču o Domovinskom ratu, na koji se i ovaj put javio velik broj učenika. I ovaj, peti po redu natječaj, pokazao je zanimanje djece za tematiku vezanu uz Domovinski rat, što je još jedna potvrda ovog iznimno poticajnog projekta. Za razliku od dosadašnjih, ovogodišnji natječaj dao je priliku i učenicima srednjih škola iz Bosne i Hercegovine koje izvode nastavu prema nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku. U ovom broju donosimo treću od pet priča koje su osvojile treću nagradu. Naslovljena je *Željkov dnevnik*, a napisao ju je Viktor Runac

ŽELJKOV DNEVNIK

Viktor Runac, učenik 2. razreda Gimnazije *Marul*, Zagreb

28. 6. 1991.

Svi u Viduševcu danas slave. Mogu čuti gromoglasni vatromet kako dopire. Samo mene danas mama nije pustila van. Moram s njom biti zaključan u podrumu. Rekla mi je da ne mogu ići jer je takva zabava preglasna za moje dječje uši, zato smo i zaključani u podrumu. Stvarno bih htio biti na toj proslavi. Naravno, ne znam što se slavi, ali bih volio ponovno jesti šećernu vatu, a zadnji put kada me tata vodio u lunapark jeo sam je koliko sam htio. Sigurno ima i šećerne vate na zabavi jer je proslava velika. To znam jer osjećam udaranje o tlo, a čujem i glazbu. Nadam se da će je uskoro stišati kako bih mogao otići po svoju šećernu vatu.

30. 6. 1991.

Zabava u Viduševcu još uvijek traje. Više ne želim šećerne vate, a najgore je to što sam zaključan u podrumu. Htio bih otići van igrati nogomet te gledati u nebo. Prije sam mogao gledati i u nebo, no tata je postavio daske na podrumski prozor kako ne bi ulazilo previše svjetla. Uvijek je bilo zabavno gledati u nebo. Zamišljao sam kako bih prolazio kroz oblake i vrtio se u zraku. To sada mogu samo sa svojim avionima. Jedan je zeleni s dugim krilima, a drugi crveni s duplim krilima. Ja najviše volim kada oni izvode vratolomije u zraku. Prijatelji su me pitali zašto ne pucam iz jednoga u drugi, no onda bi jedan mogao umrijeti, a to ne želim.

2. 7. 1991.

Proslava se otela kontroli. Vatromet je već toliko glasan da ne mogu noću spavati. Netko bi ih već stvarno trebao zaustaviti. Da je bar tu tata, oni bi sigurno smirio divlju zabavu. Morali bi ga poslušati jer je on pilot. Tate već nema otkada je na JAT kalendaru pisalo 13. lipnja. Nikada nisam shvatio što znači JAT, ali znam da to piše na mnoštvo stvari u našoj kući pa čak i na tatinjoj staroj odori. Mama je rekla da je tata morao voziti avion do Protugela ili tako nečega i da ga neće biti neko vrijeme. Mama se čini nekako tužna otkako nema tate, a i ja sam isto tužan što nema tate.

3. 7. 1991.

Čim proslava ovako dugo traje znači da se slavi nešto važno, ali i dalje ne znam što. Sjećam se da mi je mama rekla da je par godina prije moga rođenja umro neki Tato za kojega su neki u Viduševcu rekli da je bio tata svima. Na znam kako je to uspio, ali ako je bio kao moji tata onda je sigurno zaslužio veliku proslavu. Nadam se da ću uskoro vidjeti svoga prijatelja Miloša. On je moj jedini prijatelj koji je ostao u Viduševcu. Ostali su otišli u Zagreb ili u Austriju. Ja bih osobno otišao negdje na more, ali možda tamo imaju rodbinu.

5. 7. 1991.

Proslava je konačno prestala pa smo mama i ja otišli u Viduševac. Viduševac je bio poprilično porušen što nije čudno jer je proslava bila doista divlja, no po Viduševcu vidio sam i podosta lovaca s puškama. Imali su iste zelene uniforme. Vidio sam i Miloševu mamu. Tješile su ju dvije starije gospođe, mora da je Miloš otišao na put kao i moji tata pa je njegova mama tužna kao i moja mama. Mama mi je dala da nosim dvije vreće koje su nam dali lovci, a onda je jedan lovac prišao mojoj mami i meni te mi dao lizalicu. Rekao je da mora razgovarati s mojom mamom nasamo. Nisam čuo njihov razgovor, ali sam čuo da su spomenuli "Slavko", ime moga tate. Nakon par trenutaka moja mama

se skoro srušila, no lovac ju je pridržao. Mora da je ponovno jela ribu od koje joj nije dobro. Na povratku kući sam pitao mamu o čemu su ona i lovac razgovarali i zašto su spomenuli tatu. Mama se činila jako tužnom, ali mi je rekla da su produljili tatin put i da ga neće biti još jedno vrijeme.

7. 7. 1991.

Danas je došla gospođa Marija. Donijela je kutiju kolača koji su bili izvrsni. Došla je tješiti mamu jer tate neće biti duže vrijeme. Rekla je da gospodin Ilija nije mogao doći jer ga ponovno bole leđa, a kada on dođe uvijek je zabavno jer govori na vrlo smiješan način, a tako govori i moj prijatelj Miloš. Nedugo nakon što je gospođa Marija otišla ponovno je počela zabava pa smo morali u podrum.

8. 7. 1991.

Danas je stigla razglednica od moga tate. Pozdravio me je i rekao neka ostanem u podrumu dok se ne vrati. Razglednicu sam spremio ispod jastuka. Proslava još uvijek traje, mora da je umro još jedan tata svih. Nadam se da ću za koju godinu moći ići na takve zabave. Čak sam se zaželio i škole. Bez zadaće i škole dani su mi postali vrlo dosadni. Jedino mi ne fali matematika.

10. 7. 1991.

Noćas nisam mogao spavati pa sam gledao u strop. Zamišljao sam da sam ja mali pauk na tom stropu i da mogu ići gdje god hoću i kako god hoću. Zamišljao sam kako bih se izbavio iz ovog podruma i bio slobodan i onda bih mogao jesti koliko god šećerne vate želim. Vidio sam mamu kako nešto piše, mora da je i ona počela voditi dnevnik.

11. 7. 1991.

Danas je stigla još jedna razglednica od tate. Nju sam isto spremio ispod svoga jastuka. Negdje oko podne prestala je zabava i netko je krenuo udarati na vrata našeg podruma, nakon par minuta lokot je puknuo i u naš podrum su ušli lovci, no ovi su imali duže brade i bili strašniji od onih koji su mi dali lizalicu. Tražili su nas nekakve papire koje smo im morali predati, no ja sam svoj dnevnik sakrio ispod potkošulje. Odveli su nas van gdje je bio parkiran kombi. Takav isti imao je i moj djed, samo je njegov bio crveni. U kombiju je bilo i par naših susjeda dok je gospodin Ilija žestoko raspravljao s jednim lovcem koji je smiješno govorio kao i on. Nakon nekog vremena lovci su odveli gospodina Iliju iza njegove kuće i tamo se čuo vrlo glasan zvuk. Taj zvuk jako je rastužio i uplašio sve u kombiju. Jedan lovac je onda zalupio vrata, a kombi je krenuo. Kada smo stigli vidio sam da

Fotoarhiva HVG-ja

smo došli u veliki hangar, baš onakav u kakav me je tata vodio. Smjestili smo se i otišli na počinak.

13. 7. 1991.

Dani postaju sve dulji i dosadniji. U hangaru je velika gužva, a i izgleda da su svi zaboravili svoje stvari. Gotovo svi leže i spavaju, jedino lovci hodaju. Čini mi se da svakim danom ima sve manje ljudi. Neki se čine dosta tužni, kao moja mama. Mora da su tužni jer moji tata još nije sletio. Po noći čujem viku. Danas je stigao novi kombi s ljudima. U njemu je bio čovjek kojeg je mama prepoznala. Odmah mu se bacila u zagrljaj i krenula govoriti o tati. I njega je rastužilo tatino odsustvo. Kasnije mi je mama rekla da je to gospodin Ante koji je tatin prijatelj. Nadam se da će se tata uskoro vratiti kako i gospodin Ante ne bi bio tužan.

15. 7. 1991.

Jako je lijepo pričati s gospodinom Antom. On je također pilot kao i moji tata. Često mi priča o avionima i aerodromima, a zna mi dati i nešto hrane jer je u hangaru baš i nema. Drago mi je biti u njegovu društvu jer su dani u hangaru postali vrlo dosadni, a i vrlo je vlažno i mračno.

16. 7. 1991.

Gospodin Ante mi danas nije pričao o avionima jer je hitno morao razgovarati s mamom. Nisam potpuno čuo njihov razgovor, no čuo sam da je gospodin Ante čuo da netko dolazi po nas što je rastužilo mamu. Gospodin Ante joj je rekao da se smiri jer ima nekakav plan. Kasnije mi je mama rekla da sutradan navečer ne smijem spavati već da po noći moram ostati budan. Obećao sam mami da neću zaspati.

17. 7. 1991.

Od uzbuđenja nisam mogao dočekati večer. Kada je konačno pao mrak i svi su otišli spavati po nas je došao gospodin Ante. Rekao mi je neka budem tiho. Krenuo nas je voditi po mračnim kutovima hangara dok iz njega nismo izašli kroz mali otvor na dnu hangaru. Bilo je vrlo zabavno jer me je sve podsjećalo na igru skrivača. Kada smo izašli iz hangara vidio sam veliko polje i rijeku Glinu. Gospodin Ante je mojoj mami i meni dao mali ruksak i rekao da pazimo da nas nitko ne vidi kako prelazimo polje. Oprostio sam se od gospodina Ante i povjerio mu ovaj dnevnik na čuvanje kako bi me se sjećao. Gospodine Ante, nadam se da ćemo se ponovno svi zajedno susresti, ja, tata, mama i vi i da ćete nam pričati o tome kako je letjeti među oblacima!

Dnevnik pronađen u masovnoj grobnici, uz kosti neimenovanoga muškarca. Pomogao pri identifikaciji Ante Rogulja.

OVDJE JE 1./2. OŽUJKA 1991. GODINE POČEL
DOMOVINSKI RAT, ORUŽANA BORBA HRVATSKI
NARODA ZA REPUBLIKU HRVATSKU

(izvor: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 1996.)

ZAHVALJUJEMO SUDIONICIMA:

POSEBNOJ JEDINICI POLICIJE PU
BJELOVARSKO-BILOGORSKE - "OMEGA"
ANTITERRORISTIČKOJ JEDINICI LUČKO
ANTITERRORISTIČKOJ JEDINICI SLJEME
POSEBNOJ JEDINICI POLICIJE RAKITJE
POSEBNOJ JEDINICI POLICIJE KUMROVEC
POSEBNOJ JEDINICI POLICIJE PIONIRSKI GRA
HRVATSKIM POLICAJCIMA PP PAKRAC
SVIMA OSTALIMA KOJI SU POMOGLI U TIM
TEŠKIM TRENUTCIMA

BRANITELJI PAKRACA I

Ispred zgrade Policijske postaje Pakrac nalazi se spomen-ploča postrojbama koje su početkom ožujka 1991. sudjelovale u zaustavljanju oružane pobune u tom gradu. Upravu tu je, prema izvorima Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža*, započeo Domovinski rat

POČETAK DOMOVINSKOG RATA

PRIPREMIO

Željko Stipanović

FOTO

Željko Stipanović
arhiva HVGI-ja

Prvi otvoreni sukob u Domovinskom ratu dogodio se 1. i 2. ožujka 1991. u Pakracu. Uvod u sukob počeo je 21. veljače, kad je Sabor RH donio Rezoluciju o prihvaćanju postupka za razdruživanje SFRJ i Rezoluciju o zaštiti ustavnog poretka Republike Hrvatske. Istog dana Jovo Vezmar, načelnik Policijske postaje Pakrac, izdaje zapovijed o mobilizaciji "rezervnog sastava milicije" zbog, kako se navodi, vježbe i provjere mobilnosti i osposobljenosti. Usto, od tog su se dana naoružane grupice srpskih civila kretale gradom pokušavajući time stvoriti dojam da je Pakrac stvarno u SAO Krajini. Već idućeg dana, 22. veljače 1991., sazvana je Skupština općine Pakrac. Ustavni sud RH poništava odluku Skupštine općine Pakrac o pripajanju SAO Krajini, a Jovo Vezmar poziva pričuvne policajce da predaju oružje. Taj naizgled mirotvoran čin imao je sasvim drugu svrhu. Namjera je bila razoružati samo hrvatske policajce, dok je srpskima bilo

naređeno okupljanje na nogometnom igralištu u selu Šeovici, naseljenom pretežno srpskim stanovništvom. Te je večeri na prostorijama općinskog SDS-a u središtu grada kraj stranačke izvešena i srpska zastava.

Sastanak svih policajaca u Policijskoj postaji zakazan je za deset sati 1. ožujka 1991., ali počeo je tek oko podneva. Na tom sastanku razoružano je 16 policajaca nesrpske nacionalnosti, a načelnik Vezmar uz pomoć policajaca srpske nacionalnosti preuzima postaju u svoje ruke. Ipak, treba napomenuti da neki policajci srpske nacionalnosti nisu podržali pobunu, dok su neki nesrpske nacionalnosti uspjeli iznijeti oružje iz postaje te ga sakriti. Nakon stavljanja postaje pod kontrolu, Vezmar je zajedno s članovima lokalnog SDS-a, posebice predsjednikom Veljkom Džakulom, organizirao raspoređivanje milicajaca i naoružanih civila oko zgrade policije i Općine, a navečer su na ulazima u grad postavljene barikade.

TRENUTAK SJEĆANJA

Zanimljiva je činjenica da je JNA tog dana oko 23:30, puno prije dolaska hrvatskih specijalaca, ušla u Pakrac i rasporedila se po različitim mjestima u gradu, iako se u njezinu službenom izvještaju navodi da je intervencija bila u svrhu sprečavanja daljnjeg sukoba. Svi ti naoko sitni detalji govore u prilog tomu da se u Pakracu pokušalo provesti ono što se na kraju dogodilo 19. kolovoza 1991. – osvajanje grada vojnom silom. Oko pet ujutro 2. ožujka Posebna jedinica policije PU bjelovarsko-bilogorske Omega dolazi u Badljevinu i kreće prema Pakracu raskršćući neprijateljske barikade na Zukvi. Oko 5:45 postrojba je bila u Pakracu. Iz drugog smjera dolaze pripadnici Antiterorističke jedinice Lučko i zajedno ulaze prvo u zgradu Općine, a zatim bez otpora i u zgradu policije. Postalo je jasno da je pobunjenicima dojavljeno da dolaze specijalci, pa su se povukli u Vinograde, Gavrinicu, Šeovicu i Japagu. U grad stižu i pripadnici Antiterorističke jedinice Sljeme, Posebne jedinice policije Rakitje, Posebne jedinice policije Pionirski grad i Posebne jedinice policije Kumrovec te se raspoređuju na području zgrada Općine i policije, na koje u devet sati počinje puščana paljba s okolnih brda. Spe-

Prvi otvoreni sukob u Domovinskom ratu dogodio se 1. i 2. ožujka 1991. u Pakracu. Uvod u sukob počeo je 21. veljače, kad je Sabor RH donio Rezoluciju o prihvaćanju postupka za razdruživanje SFRJ i Rezoluciju o zaštiti ustavnog poretka Republike Hrvatske

Sastanak svih policajaca u Policijskoj postaji Pakrac održan je 1. ožujka 1991. godine. Tad je razoružano 16 policajaca nesrpske nacionalnosti, a načelnik Jovo Vezmar uz pomoć policajaca srpske nacionalnosti preuzeo je postaju u svoje ruke

cijalci također uzvraćaju, a sve završava nakon nekih pola sata, kad dolazi JNA. Oko deset sati iz Čazme dolazi Stjepan Kupsjak, koji je postavljen za novog načelnika PP Pakrac. Dotadašnji je načelnik Vezmar zajedno sa svojim pomoćnikom Brankom Pavićem i ostalim pobunjenicima pobjegao u brda. Svi razoružani hrvatski policajci vraćeni su u službu, a 32 ljudi uhićeno je pod sumnjom da su sudjelovali u pobuni te su prevezeni u Bjelovar zbog ispitivanja. Hrvatski specijalci stavili su tijekom dana pod nadzor ulaze u grad, a prilikom kontrole vozila u njima su često pronalazili duge cijevi. Na nogometnom igralištu u Pakracu održan je 3. ožujka sastanak na kojem je zaključeno da se stanje u gradu vrati na ono od prije 1. ožujka. To je podrazumijevalo povratak na posao svih policajaca kojima je radno mjesto PP Pakrac, provedbu kaznenog postupka protiv osoba odgovornih za oružani sukob, te da lokalni SDS mora priznati legalno izabranu vlast Republike Hrvatske kako bi mogao sudjelovati u pregovorima kao ravnopravan sudionik. Tijekom večeri vraćen je dio oružja koji je bio nelegalno podijeljen pripadnicima pričuvnog sastava policije srpske nacionalnosti. Dogovoreno je da se prema onima koji vrate oružje neće poduzimati nikakve kaznene sankcije, a pričuvni i djelatni policajci koji su privedeni u Policijsku upravu Bjelovar bit će pušteni.

Navečer 4. ožujka počelo je izmještanje Jedinice za posebne zadatke MUP-a RH Rakitje s područja grada Pakraca. U danima koji su slijedili stanje se smirilo, a zapovjedništvo 32. korpusa JNA povuklo je 18. ožujka svoje snage u vojarne. Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman komentirao je na redovitoj konferenciji za novinare održanoj 4. ožujka događaje u Pakracu riječima: "Evo vidite dame i gospodo, nova demokratska vlast Hrvatske od samog ustanovljenja pa nadalje, suočena je s protivljenjem komunističko-dogmatskih, jugoslavensko-unitarističkih i velikosrpsko-hegemonističkih elemenata i ne samo sa suprotstavljanjem nego i sa pripremanjem kojekakvih planova i scenarija za obaranjem demokracije, za restauracijom boljševičkog socijalizma."

U oslobađanje Pakraca krenule su postrojbe Posebne jedinice policije PU bjelovarsko-bilogorske Omega, pripadnici Antiterorističke jedinice Lučko, Antiterorističke jedinice Sljeme, Posebne jedinice policije Rakitje, Posebne jedinice policije Pionirski grad i Posebne jedinice policije Kumrovec

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19 i 158/23) i članka 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13, 77/15, 14/17 i 91/18), Uprava za ljudske potencijale Ministarstva obrane raspisuje

JAVNI NATJEČAJ ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

U akademskoj godini 2024./2025. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno **do 20 kandidata/kinja**, upisanih na prvu godinu sveučilišnog prijediplomskog studija na:

I. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU – FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

sveučilišni prijediplomski studij Aeronautika – vojni pilot

Rok za podnošenje prijava je **5. travnja 2024.**

Kandidati/kinje prijavljuju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnom uredu na portalu postani-student (<https://www.postani-student.hr>) i pismeno na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10 000 Zagreb.

Uz prijavu kandidati/kinje trebaju priložiti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice
- presliku rodnog lista
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

U slučaju prijave na više vojnih studijskih programa, kandidat/kinja šalje samo jednu prijavu u kojoj mora jasno navesti za koje se sve vojne studijske programe natječe.

UVJETI KOJE KANDIDATI/KINJE MORAJU ISPUNJAVATI:

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 2002. godine ili kasnije
- završena četverogodišnja srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak pokrenut po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/a za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. podstavku 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19 i 158/23)
- da je upisan/a na prvu godinu redovitog studija u rujnu 2024.
- da su ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete/kinje propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14, 134/15 i 138/15) i Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvene sposobnosti za vojnu službu (Narodne novine,

br. 42/14, 134/15, 109/16 i 97/17), koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij
– uspješan završetak selekcijskog letenja.

Kandidate za kadete/kinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnom uredu na portalu postani-student u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete te posebno vrednovanje na selekcijskom letenju kandidata za vojne pilote, u trajanju od pet tjedana, tijekom srpnja i kolovoza 2024.

Kandidati/kinje koji su kao učenici 3. razreda srednje škole zadovoljili kriterije odabirnog postupka uključujući kriterije selekcijskog letenja tijekom 2023. godine, u odabirnom postupku 2024. godine upućuju se na provjeru zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih kriterija za kadete – vojne pilote.

Svi kandidati koji zadovolje uvjete odabirnog postupka Ministarstva obrane rangiraju se na listi kandidata/kinja za odabrani studijski program u skladu s bodovima ostvarenim na ispitima državne mature i uspjehom u srednjoj školi unutar upisne kvote.

U kadetsku službu primaju se kandidati/kinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i steknu pravo upisa na sveučilišni prijediplomski studij Aeronautika – vojni pilot.

Prije potpisivanja ugovora o kadetskoj službi Ministarstvo obrane provjerit će po službenoj dužnosti nepostojanje zapreka za prijam u službu u Oružane snage iz članka 35. stavka 1. podstavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Upise na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kinje provode u skladu s propisima i uvjetima natječaja koji raspisuje Sveučilište u Zagrebu, a u skladu s obavijestima objavljenim na mrežnim stranicama Ministarstva obrane i Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Kandidati/kinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i upišu sveučilišni studij iz ovog natječaja bit će krajem kolovoza 2024. pozvani na pripremni kamp, koji će se provesti tijekom rujna 2024. Tijekom školovanja kadeti/kinje ostvaruju prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 50/23).

Nakon uspješno završenog sveučilišnog prijediplomskog studija Aeronautika – vojni pilot (šest semestara) na Fakultetu prometnih znanosti u Zagrebu, kadeti/kinje upisuju sveučilišni diplomski studij Aeronautika – vojni pilot (četiri semestra) na Fakultetu prometnih znanosti u koji je uključena Temeljna časnička izobrazba i letačka obuka u Središtu za obuku Hrvatskog ratnog zrakoplovstva “Rudolf Perešin” u Zemunik Donjem.

Nakon završenog sveučilišnog prijediplomskog i diplomskog studija kadeti/kinje bit će primljeni u djelatnu vojnu službu te imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, stimulativni sustav profesionalnog razvoja i mogućnost sudjelovanja u domaćim i međunarodnim aktivnostima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na mrežnoj stranici Ministarstva obrane <https://www.morh.hr> ili <https://vojnipilot.hr>, a dodatne obavijesti kandidati/kinje mogu dobiti u Središnjici za upravljanje osobljem (tel. 01/3784-812 i 01/3784-814), u Referadi Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu (tel. 01/2380- -202) te u područnim odjelima i odsjecima za poslove obrane Ministarstva obrane.

STRUČNI SEMINAR

Ministarstvo hrvatskih branitelja organiziralo je dvodnevni stručni seminar Izmjene i dopune Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, zdravstveni programi i preventivne aktivnosti u cilju zaštite zdravlja i kvalitete življenja hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata, koji je održan 12. i 13. veljače u Daruvaru

SKRB ZA HRVATSKE BRANITELJE RAZVIJA SE U BROJNIM SMJERNICAMA

Tekst: Ministarstvo hrvatskih branitelja / Foto: MHB / Dario Njavro

Cilj seminara bio je upoznavanje s najznačajnijim zakonskim izmjenama koje su stupile na snagu od Nove godine, kao i sa zdravstvenim programima i aktivnostima Ministarstva usmjerenim prema prevenciji zdravstvenih rizika, zaštiti zdravlja i unapređenju kvalitete života braniteljsko-stradalničke populacije. Seminar je organiziran za predstavnike institucija koje rade s braniteljsko-stradalničkom populacijom, djelatnike Ministarstva hrvatskih branitelja, predstavnike upravnih odjela i zavoda za socijalni rad u županijama, stručne suradnike centara za psihosocijalnu pomoć te predstavnike veteranskih centara i udruga iz Domovinskog rata. Dvodnevni seminar okupio je više od 150 sudionika i održano je više izlaganja, nakon kojih su uslijedile panel-rasprave, a uvodno se sudionicima obratio potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved.

INTENCIJA JE BITI ŠTO BOLJI I UČINKOVITIJ

“Politika vrednovanja uloge hrvatskih branitelja u društvu i brige za hrvatske branitelje vidljiva je još od prvog dana mandata naše Vlade i donošenja jedinstvenog Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji iz 2017. godine, kojim je postignut velik napredak u skrbi za braniteljsko-stradalničku populaciju”, rekao je ministar Medved, dodajući da su s ciljem upotpunjenja programa potpore hrvatskim braniteljima donesene i aktualne izmjene i dopune Zakona. “Osnažili smo naše područne odjele u svim županijama, a ovo je prilika da se ojača i međuresorna suradnja svih dionika uključenih u rad s braniteljsko-stradalničkom populacijom kako bismo bili što bolji i učinkovitiji”, istaknuo je u uvodnom dijelu seminara.

“Posebnu pozornost posvećujemo zaštiti i očuvanju zdravlja hrvatskih branitelja te smo u našem mandatu pokrenuli i projekt preventivnih sistematskih pregleda koji se provode u svim županijama u suradnji sa 33 zdravstvene ustanove. Dosad je pregled obavilo više od 105 tisuća hrvatskih branitelja”, podsjetio je ministar te dodao da se osigurava i liječenje u barokomori te dugotrajno liječenje s pojačanom skrbi za kronično oboljele, kao i psihosocijalna i zdravstvena pomoć kroz primjenu Nacionalnog programa za braniteljsko-stradalničku populaciju.

“Posebno je važno istaknuti naša strateška ostvarenja. Otvorili smo četiri veteranska centra – u Sinju, Šibeniku, Petrinji i Daruvaru. To je važan projekt na koji svi možemo biti ponosni. Njim se osigurala suvremena skrb i rehabilitacija za hrvatske branitelje i stradalnike, a posebno HRVI. S obzirom na zadovoljstvo svih koji su boravili u centrima, nastavljamo izgradnju dodatnih centara, za što smo već osigurali sredstva u proračunu”, istaknuo je ministar Medved te najavio osnivanje ustanova za dugotrajni smještaj hrvatskih branitelja.

“Za razliku od veteranskih centara, u kojima se provode programi rehabilitacije, braniteljski centri osnivaju se za branitelje koji su u teškim životnim situacijama i kojima je potrebna trajna skrb i smještaj. Trenutačno radimo na odabiru lokacija

Posebna pozornost posvećena je zaštiti i očuvanju zdravlja hrvatskih branitelja te je pokrenut i projekt preventivnih sistematskih pregleda koji se provode u svim županijama u suradnji sa 33 zdravstvene ustanove. Dosad je pregled obavilo više od 105 tisuća hrvatskih branitelja

BRANITELJE JEROVIMA

i ove ćemo godine dovršiti sve formalne preduvjete kako bismo započeli izgradnju i rekonstrukciju zgrada budućih braniteljskih centara”, rekao je.

OSTVARENI KLJUČNI CILJEVI

“Kada se osvrnemo unatrag, možemo reći da smo postigli naše ključne ciljeve, a najvažnije, postigli smo da su nakon godina marginaliziranja svi u Hrvatskoj ponovno svjesni da su hrvatski branitelji i Domovinski rat temelji suverene, slobodne i samostalne Hrvatske”, zaključio je ministar Medved te zahvalio svima na odazivu i sudjelovanju, sa željom da i na ovaj način pridonosimo boljem razumijevanju svih normativnih akata namijenjenih braniteljsko-stradalničkoj populaciji i učinkovitijoj primjeni u praksi.

U nastavku seminara kroz prezentacije i izlaganja predstavnicima Ministarstva hrvatskih branitelja i nadležnih institucija predstavili su najvažnije promjene i novosti iz djelokruga svojeg rada.

U sklopu prvog panela, koji je moderirao glavni tajnik Ministarstva hrvat-

skih branitelja Ivica Akmadža, predstavljene su Izmjene i dopune Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, s posebnim osvrtom na novosti u pogledu određivanja odnosno povećanja osnovice za invalidnine HRVI, određivanje iznosa naknade za nezaposlene hrvatske branitelje, koja se proširuje na veći broj korisnika, te osnivanju javne ustanove za trajni smještaj hrvatskih branitelja koji imaju potrebu i za takvim oblikom pomoći.

Objašnjeno je kako ostvariti novčanu naknadu za nezaposlene hrvatske branitelje i jednokratnu novčanu pomoć te koje su novosti i pozitivne promjene u tom pogledu, kao i postupanja u slučaju smrti hrvatskog branitelja, a predstavljene su i najvažnije aktivnosti u procesu traženja osoba nestalih u Domovinskom ratu. O mirovinskim pravima hrvatskih branitelja i pripadnika HVO-a, statistici rasta mirovina u proteklim godinama te povratu ranije oduzetog postotka mirovina izlagao je zamjenik ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje Ivo Bulaja; o pitanjima vezanim uz ostvarivanje statusa hrvatskog branitelja govorio je ravnatelj Uprave za ljudske potencijale MORH-a Ivan Jušić; usluge i modele rada veteranskih centara predstavio je zajedno sa suradnicima umirovljeni general zbora Josip Lucić, ravnatelj javne ustanove koja upravlja radom četiriju veteranskih centara.

U sklopu teme Zdravstveni rizici, preventivne aktivnosti i zaštita zdravlja predstavljene su aktivnosti iz djelokruga rada Ministarstva hrvatskih branitelja usmjerene zaštiti, očuvanju i unapređenju zdravlja, te novosti Zakona o socijalnoj skrbi u svjetlu ostvarivanja prava starijih osoba i osoba s invaliditetom iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

Održana su i predavanja uvažениh stručnjaka iz područja psihijatrije i suradnika Nacionalnog centra za psihotraumu KBC-a Zagreb kojima su obuhvaćene teme vezane uz prevenciju nasilja, promjene navika, zdravu prehranu i pretilost, stres i tehnike relaksacije te različite oblike ovisnosti. Taj je panel moderirala doc. dr. sc. Maja Bajs Janović iz Centra za psihotraumu, ujedno nositeljica tog dijela seminara.

O važnosti supervizije u radu djelatnika i suradnika Ministarstva hrvatskih branitelja govorila je prof. dr. sc. Kristina Urbanc, predsjednica Hrvatskog društva za superviziju i organizacijski razvoj.

O prevenciji suicida hrvatskih branitelja govorio je državni tajnik Ministarstva hrvatskih branitelja dr. sc. Špiro Janović, a organizirane su i radionice za članove timova za psihosocijalnu pomoć s naglaskom na postupanja u kriznim i suicidalnim stanjima.

Posebno je naglašeno kako je važno da teme koje su obrađene u Daruvaru ne ostanu samo među nazočnima na seminaru nego da sudionici nove spoznaje, iskustva i saznanja podijele s braniteljsko-stradalničkom populacijom u svojem okruženju kako bi svi bili adekvatno upoznati sa svojim pravima.

CRTICE IZ HRVATSKE POVIJESTI

Ako se polako pomičete ukруг kako biste pogledali dolinu Zelenjak u Hrvatskom zagorju, u potpunosti ćete razumjeti Antuna Mihanovića i njegovu inspiraciju

Na sredini spomenika uzidan je reljef koji prikazuje Antuna Mihanovića okruženog hrvatskim seljankama i seljacima

Spomenik je visok 13,2 m i ima oblik obeliska. Družba "Braće Hrvatskoga Zmaja" podigla ga je 1935., u povodu 100. obljetnice objavljivanja pjesnikovih stihova u *Danici*

SPOMENIK HRVATSKOJ HIMNI

Kad dođete u dolinu Zelenjak, nećete se više pitati kako je Antunu Mihanoviću baš tamo, kako kaže predaja, došla inspiracija da napiše stihove pjesme koja će postati temeljem hrvatske himne. Dolina se nalazi na zapadnom dijelu Krapinsko-zagorske županije, na hrvatsko-slovenskoj granici, koju razdvaja

TEKST I FOTO
Domagoj Vlahović

rijeka Sutla. Omeđuju je i grebeni Risvičke i Cesargradske gore obrasli šumom. U neposrednoj su blizini i ostaci srednjovjekovnog Cesargrada, zapaljenog još 1573. tijekom Seljačke bune.

Do doline Zelenjak dovest će vas prometnica koja spaja Klanjec i Kumrovec. Zbog iznimne ljepote zaštićena je kao prirodna rijetkost od 1949. godine. Dvanaest godina nakon toga postaje rezervat prirodnog predjela – park-šuma i memorijalni spomenik prirode. Kako piše u službenim podacima, 2011. zaštićeno je područje prekategoričirano i

prošireno na Risvičku i Cesargradsku goru. Danas uživa kategoriju zaštite značajni krajobraz. S vremenom dolina dobiva sve više sadržaja, koji izletnicima omogućavaju bolji uvid u njezine prirodne ljepote. Primjerice, u travnju 2021. godine otvorena je edukativna Staza kroz krošnje Zelenjak. Riječ je o drvenoj konstrukciji sa stazom podignutom otprilike pet metara od tla, koja vam omogućava razgledavanje krajobraza s povišenja, a krošnje stabala iz prvog lica. Staza je duga 125 metara, a duž nje postavljene su edukativne ploče s podacima i slikama koji opisuju izvanrednu bioraznolikost doline, njezina biljnog i životinjskog svijeta.

DA NIJE NAPISAO NIŠTA DRUGO...

Veliki hrvatski pisac, političar i preporoditelj Antun Mihanović (1796. – 1861.) nije bio iz Hrvatskog zagorja. Rođen je u Zagrebu, a bio je dalmatinskog podrijetla. Međutim, često je odlazio od Zagreba prema sjeveru i zaljubio se u taj kraj, a osobito u Zelenjak. Zar je baš ta dolina bila njegova inspiracija za najljepšu pjesmu na svijetu? Vjerojatno jest, ali to i nije previše bitno. Zna se da ju je napisao 1835. ili nešto prije. Te godine, 14. ožujka, pjesma *Horvatska domovina* objavljena je u listu *Danica*. Pišući je, Mihanović nije imao namjeru učiniti je tekstom hrvatske himne. No, na koncu je ostala najveća čast za njegovo stvaralaštvo. Da nije napisao ništa drugo, da nije radio ništa drugo, svakako bi ostao zabilježen u hrvatskoj povijesti. U

U travnju 2021. otvorena je 125 metara duga edukativna Staza kroz krošnje Zelenjak

svakom slučaju, stihove je 1846. uglazbio Josip Runjanin (1821. – 1878.), a 1861. harmonizirao ih je i notirao Vatroslav Lichtenegger (1810. – 1885.). Pod nazivom *Lijepa naša* prvi se put najvjerojatnije spominje 1864., a 1889. spomenuta je kao himna. Službeni status hrvatske himne dobila je 1972. godine. S godinama se mijenjao i tekst, prilagođavao himničkom ugodaju pjesme *Lijepa naša domovino*. Danas je konačno reguliran Ustavom Republike Hrvatske iz 1990. godine.

Povezanost doline Zelenjak, Antuna Mihanovića i *Lijepa naše domovine* ostala je, doslovce, uklesana u kamenu. Družba "Braće Hrvatskoga Zmaja" je 1935. godine, u povodu 100. obljetnice objavljivanja pjesnikovih stihova u Danici, podigla i svečano otkrila spomenik hrvatskoj himni. Spomenik je visok 13,2 m i ima oblik obeliska. Za gradnju spomenika prema nacrtu kipara Rudolfa Ivankovića (1906. – 1964.) trebala su samo tri mjeseca, a sredstva su namaknuta dobrovoljnim priložima u novcu i materijalu te prodajom značaka. Na sredini spomenika uzidan je reljef koji prikazuje Antuna Mihanovića okruženog hrvatskim seljankama i seljacima, a ispod reljefa ploča je s prvim stihovima himne.

Ne znamo što su o spomeniku mislili tadašnji stanovnici Hrvatskog zagorja, ali danas, sa svojom patinom prošlih desetljeća, ljudsko djelo lijepo se uklapa u djelo prirode. I točno je, ako zastanete pred spomenikom i onda se polako pomičete ukrug kako biste pogledali dolinu u kojoj stoji, potpuno ćete razumjeti Antuna Mihanovića i njegovu inspiraciju.

Dolinu omeđuje rijeka Sutla i grebeni Risvičke i Cesargradске gore obrasli šumom

www.hrvatski-vojn timer.hr

Pratite nas i na društvenim mrežama

[facebook](#) [twitter](#) [YouTube](#) [LinkedIn](#) [Instagram](#)

Sve što vas zanima pitajte nas:
hrvojn timer@morh.hr

Foto: Josip KOPI

